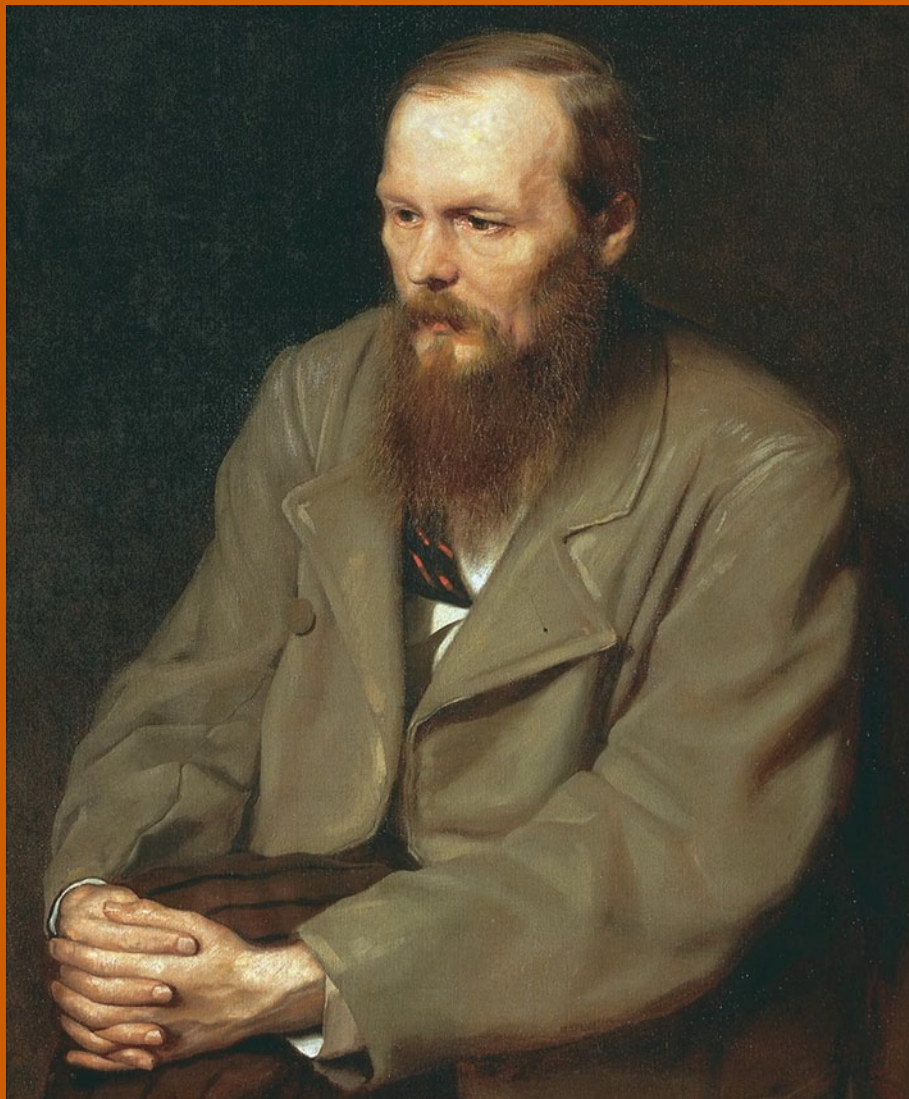

Fjodor Dostojevskij

Blankaj noktoj

Fjodor Dostojevskij

Blankaj noktoj

SENTIMENTALA ROMANO

(El rememoroj de revulo)

La unua nokto

*Sed eble li aperis por
almenaŭ dum momento eta
ekzisti apud via kor'?'..*

Ivan Turgenev

Estis mirakla nokto, tia nokto, kia povas okazi eble nur kiam ni junas, kara leganto. La ĉielo estis tiom stelplena kaj hela, ke rigardinte al ĝi oni nevole devis demandi sin: ĉu sub tia ĉielo povas vivi diversaj koleraj kaj kapricaj homoj? Ankaŭ ĉi tiu demando estas juneca, kara leganto, tre juneca, sed Dio ofte sendu ĝin en vian animon!.. Parolante pri kapricaj kaj diversaj koleraj sinjoroj mi ne povis ne rememori mian prudentan konduton dum tiu tuta tago. De la mateno min ekturmentis iu mirinda angoro. Subite ŝajnis al mi, ke min, solulon, ĉiuj forlasas kaj ke ĉiuj malproksimiĝas de mi. Certe, ĉiu rajtas demandi: kiuj estas tiuj “ĉiuj”? Ja kvankam mi loĝas en Peterburgo jam ok jarojn, mi havas ĉi tie preskaŭ neniun konatiĝon. Kaj kiucele mi bezonis konatiĝojn? Mi sen tio konas la tutan Peterburgon; kaj tial ŝajnis al mi, ke ĉiuj forlasas min, kiam la tuta Peterburgo leviĝis kaj subite forveturis al somerdomoj. Mi timis resti sola kaj dum tri tagoj mi vagis en la urbo profunde angorigita, tute ne komprenante kio okazas al mi. Jen mi venis **al la Neva avenuo, jen al ĝardeno, jen mi vagis sur kajo** — nenie estis iu el la konataj homoj, kiujn mi dum la tuta jaro kutimis vidi certaloke en certa horo. Ili certe ne konas min, tamen mi konas ilin. Mi bone konas ilin. Mi preskaŭ esploris iliajn vizaĝojn; kaj mi admiras ilin kiam ili gajas, kaj mi splenas kiam ili nebuliĝas. Mi preskaŭ amikiĝis kun oldulo, kiun mi ĉiutage renkontas en certa horo ĉe **Fontanka**. Lia vizaĝo estas tre grava kaj mediotplena; li daŭre flustras subnaze kaj svingas la maldekstran brakon, dum en la dekstra li tenas longan nodoplenan bastonon kun orumita bastonkapo. Li eĉ rimarkis min kaj simpatias kun mi. Se je la certa horo mi hazarde ne troviĝus tiuloke ĉe Fontanka, mi certas ke lin trafus spleno. Pro tio ni foje preskaŭ riverencas unu antaŭ la alia, speciale kiam ni ambaŭ estis bonhumoraj. Antaŭ nelonge, kiam ni ne vidis nin du tagojn kaj la trian renkontiĝis, ni jam prenis la ĉapelojn por levi ilin salute, sed ni ĝustatempe rekonsciĝis, mallevis la brakojn

kaj afable preteriris unu apud la alia. Mi konas ankaŭ domojn. Kiam mi iras, ĉiu domo preskaŭ kuras antaŭ mi straten, rigardas min per ĉiuj fenestroj kaj apenaŭ ne parolas: “Saluton; kiel vi fartas? ankaŭ mi, danke al Dio, estas sana, maje oni aldonos al mi plian etaĝon”. Aŭ: “Kiel vi fartas? morgaŭ oni komencos ripari min”. Aŭ: “Mi preskaŭ forbrulis kaj ektimis” k.t.p. Mi havas inter ili favoratojn, kelkaj estas miaj bonaj amikoj; unu el ili intencas ĉi-somere ricevi kuracadon fare de arkitekto. Mi intence vizitos ĝin ĉiutage, por ke tiu kuracado ne malutilu ĝin, gardu ĝin Dio!.. Mi neniam forgesos la historion de tre bela helroza dometo. Ĝi estis tre ĉarma negranda ŝtona dometo, kiu tiom afable rigardis al mi kaj tiom fiere rigardis al siaj plumpaj najbaroj, ke mia koro ĝojis kiam mi preteriris ĝin. Sed pasintsemajne mi iris laŭ la strato kaj, rigardante al la amiko, mi subite aŭdis ĝemon: “Oni kolorigas min je flava farbo!” Misuloj! barbaroj! Oni nenion kompatis: nek kolonojn, nek kornicojn, kaj mia amiko flaviĝis kiel kanario. Mia galo preskaŭ elfluis pro tio, kaj mi ĝis nun ne povis rendevui kun mia kripligita povrulo, kiu estis farbita je [la koloro de la Ĉina imperio](#).

Do, leganto, nun vi komprenas, kiamaniere mi konas la tutan Peterburgon.

Mi jam diris ke dum tri tagoj min turmentis maltrankvilo, ĝis mi divenis la kialon. Kaj surstrate mi malbonfartis (tiu forestas, alia forestas, kie perdiĝis ĉi tiu?), kaj ankaŭ hejme mi ne fartis bone. Du vesperojn mi serĉis: kio mankas al mi en mia hejmo? kial tiom maloportunas resti tie? — kaj mi embarasite observis la verdajn fulgokovritajn murojn, plafonon ĉirkaŭitan de araneaĵo, kiun sukcese disvastigis Matrjona, trarigardis la tutan meblaron, esploris ĉiun seĝon pensante, ke eble en tio estas la problemo? (ĉar eble mi misfartas pro tio, ke almenaŭ unu mia seĝo staras ne tiel kiel hieraŭ) rigardis postfenestre, kaj ĉio estis vana... neniom faciliĝis mia stato! Mi eĉ alvokis Matrjonan kaj tuj patrece riproĉetis ŝin pro la araneaĵo kaj ĝenerale pro la malzorgemo; sed ŝi nur mirigite rigardis al mi kaj foriris ne respondinte eĉ unu vorton, kaj la araneaĵo ĝis nun bonorde pendas sur sia loko. Finfine mi nur ĉi-matene konjektis pri kio temas. Ah ha! ja oni forfuĝas de mi al somerdomoj! Pardonu la trivialan vorteton, sed mi ne pensis pri altpoeziaj vortoj... ĉar ja ĉio kio estis en Peterburgo aŭ transloĝiĝis aŭ estis transloĝiganta al somerdomoj; ĉar ĉiu respektinda solidaspekta sinjoro,

prenanta fiakron, tuj antaŭ miaj okuloj estis fariĝanta respektinda fami-
liestro, kiu post rutinaj oficaj taskoj veturas leĝere somerdomen en la
sinon de sia familio; ĉar ĉiu preteriranto havis nun jam tute specialan
aspekton, kiu preskaŭ parolis al ajna renkontito: “Ni, gesinjoroj, ĉi tie
estas nur pretere, sed post du horoj ni foriros al la somerdomo”. Kiam
malfermiĝis fenestro, kiun komence frapetis subtilaj sukere blankaj fin-
gretoj, kaj poste aperis kapo de ĉarma junulino, vokanta vendiston kun
florpotoj — al mi tuj ŝajnis, ke tiuj floroj estas aĉetataj miscele, ne por
ĝui printempon kaj florojn en sufoka urba apartamento, kaj ke tre baldaŭ
ĉiuj translokiĝos al somerdomo kaj kunportos la florojn. Eĉ pli, mi tiel
progresis en mia nova speco de malkovrado, ke mi jam povis konstati
senerare, nur laŭ aspekto, **en kia somerdomo oni loĝas**. Enloĝantojn
de la insuloj Kamennyj kaj Aptekarskij kaj de la Peterhofa vojo distin-
gis aparta fajneco de manieroj, dandecaj someraj kostumoj kaj belegaj
fiakroj, en kiuj ili venis en la urbon. Enloĝantoj de Pargolovo kaj de
pli foraj lokoj tuj “sugestis” per sia prudento kaj solideco; tiujn de la
insulo Krestovskij distingis senemocie gaja aspekto. Kiam mi renkon-
tis longan procesion de ŝarĝoveturigistoj, pigre paŝantaj kun bridoj ĉe
ĉaroj, plenigitaj per montoj da diversaj mebloj, tabloj, seĝoj, turkaj kaj
neturkaj sofoj kaj cetera hejma aĵaro, sur kiu ofte sidis, supre de la ĉaro,
maldika kuiristino gardanta mastran havaĵon kiel plej karan trezoron;
aŭ kiam mi rigardis al boatoj, peze ŝarĝitaj per hejmaĵoj, glitantaj laŭ
Neva aŭ Fontanka al la Nigra rivereto aŭ al la insuloj — tiuj ĉaroj kaj
boatoj dekobliĝis, centobliĝis en miaj okuloj; ŝajnis ke ĉio leviĝis kaj
ekmoviĝis, ĉio estis karavane translokiĝanta al somerdomoj; ŝajnis ke
la tuta Peterburgo minacis dezertiĝi, kaj mi finfine ekhontis, ofendiĝis
kaj ĉagreniĝis pro tio, ke mi havis nek lokon nek kialon por iri al somer-
domo. Mi pretis foriri per ĉiu ĉaro, forveturi kun ĉiu solidaspekta sin-
joro prenanta fiakron; sed neniŭ invitis min; kvazaŭ oni forgesus min,
kvazaŭ mi vere fremdus por ili!

Mi marŝis multe kaj longe, kaj mi jam sukcesis, laŭ mia kutimo,
forgesi kie mi troviĝas, sed subite mi venis al unu el la urbopordoj.
Mi tuj ekgajis, transiris la barieron kaj ekiris preter semitaj kampoj kaj
gresejoj; mi ne perceptis lacon, sed sentis per mia tuto ke iu ŝarĝo for-
falas de mia animo. Ĉiuj preterveturantoj rigardis al mi tiel afable, ke
ili preskaŭ salutis min per kapklinoj; ĉiuj tre ĝojis pro io, senescepte

ĉiuj fumis cigarojn. Ankaŭ mi ĝojis tiel, kiel mi ĝojis neniam antaŭe. Kvazaŭ mi subite trafus Italion — tiom forte la naturo impresis min, duonmalsanan urbanon, kiu estis preskaŭ asfiksiita inter la urbaj muroj.

Estas io neklarigeble kortuŝa en nia peterburga naturo, kiam ĝi komence de printempo subite montras sian tutan potencon, ĉiujn fortojn donacitajn de la ĉielo, kiam ĝi lanuge kovriĝas kaj flore buntiĝas... Por mi ĝi iel similas **la malfortan kaj malsanan knabinon**, kiun vi rigardis jen kun bedaŭro, jen kun kompata amo, jen simple ne rimarkas ŝin, sed kiu neatendite, por unu momento fariĝis neklarigeble, mirakle belega, kaj vi, konsternita kaj ravita, nevole demandas vin: kia forto briligis per tia fajro ŝiajn malgajajn, meditemajn okulojn? kio fluigis sangon al ŝiaj palaj, maldikiĝintaj vangoj? kio plenigis per pasio ŝian teneran vizaĝon? pro kio leviĝas ŝia brusto? kio tiel surprize vivigis, fortigis kaj beligis la vizaĝon de la kompatinda junulino? kio briligis ĝin per tia rideto kaj plivigliĝis per tia radia, fajreroplena rido? Vi ĉirkaŭrigardas, vi iun serĉas, vi divenas... Sed la momento pasas, kaj sekvatage vi probable renkontos, kiel kutime, la saman mediteman kaj perdiĝintan rigardon, la saman palan vizaĝon, la saman obeemon kaj malkuraĝon en movoj, kaj eĉ penton, eĉ spurojn de iu senviviga angoro kaj domaĝo pro la minuta forlogiĝo... Kaj vi bedaŭros, ke tiel rapide kaj senrevne velkis la efemera beleco, kaj ke tiel trompe kaj vane ŝi brilis antaŭ vi — vi bedaŭros, ĉar vi eĉ ne havis tempon por ekami ŝin...

Tamen mia nokto estis pli bona ol la tago! Jen kiel ĉi tio okazis:

Mi revenis al la urbo tre malfrue, kaj estis jam la deka horo, kiam mi proksimiĝis al la hejmo. **Mia vojo laŭis kanalan kajon**, kie tiuhore neniu vivanto estas renkontebla. (Tamen mi efektive loĝas en fora urbo-parto.) Mi iris kaj kantis, ĉar kiam mi feliĉas, mi ĉiam nepre ronronas ion senvoĉe, samkiel ĉiu feliĉulo havanta nek amikojn nek bonajn kontaktojn nek homon kun kiu ĝojminute oni povas dividi sian ĝojon. Subite mi havis tute neatenditan aventuron.

Flanke, ĉe la kanala balustrado, staris virino. Apogante sin al la krado ŝi evidente tre atente rigardis al la malklara akvo. Ŝi surhavis tre ĉarman flavan ĉapeleton kaj koketan nigran pelerinon. “Ŝi estas juna kaj nepre nigrahara”, — mi pensis. Ŝi ŝajne ne aŭdis miajn paŝojn kaj eĉ ne moviĝis, kiam mi preteriris retenante la spiron kaj kun la koro forte batanta. “Strange! — mi pensis, — verŝajne ŝi profunde enpensiĝis

pri io”, sed subite mi stupore haltis. Al mi ŝajnis, ke mi aŭdis obtuzan plorĝemon. Jes! mi ne eraris: la junulino ploris kaj ankoraŭ post minuto ŝi denove plorĝemis. Dio mia! Mia koro ŝrumpis. Kaj malgraŭ tio, ke mi estas timida kun virinoj, la minuto estis tre grava!.. Mi revenis, proksimiĝis al ŝi kaj nepre prononcus: “Sinjorino!” — se mi ne scius, ke ĉi tiu alparolo jam prononciĝis milfoje en ĉiuj rusaj altmondumaj romanoj. Nur tio haltigis min. Sed dum mi serĉis taŭgan vorton, la junulino rekonsciiĝis, returniĝis, ekregis sin, mallevis la rigardon kaj ekglitis preter mi sur la kajo. Mi tuj eksekvis ŝin, sed ŝi divenis, forlasis la kajon, transiris la straton kaj ekmarŝis sur la trotuaro. Mi ne aŭdacis transiri la straton. Mia koro tremis kvazaŭ tiu de kaptita birdeto. Subite hazardo helpis min.

Sur la trotuaro, proksime al la nekonatino, neatendite aperis viro frakvestita, solidaĝa, sed ne tro solide paŝanta. Li iris ŝanceliĝante kaj zorgeme apogis sin al muro. La junulino iris kiel nadlo, haste kaj malkuraĝe, kiel paŝas ĉiuj junulinoj ne dezirantaj ke iu akompanu ilin hejmen nokte, kaj la ŝanceliĝanta viro certe neniam atingus ŝin, se mia sorto ne suflorus al li trovi kromajn rimedojn. Subite la viro senvorte impetis kaj fluge ekkuris post mian nekonatinon. Ŝi moviĝis kvazaŭ vento, sed la balanciĝanta viro estis atingonta kaj fine atinginta ŝin. La junulino ekkriis — kaj... mi dankas la sorton pro la bonega nodoplena bastono, kiun mi havis en la dekstra mano. Mi tuj aperis tiuflanke sur la trotuaro, la neinvitita viro tuj komprenis pri kio temas, konsideris la nerefuteblan rezonon, eksilentis, malantaŭiĝis, kaj nur kiam ni estis tre malproksime, ekprotestis kontraŭ mi per sufiĉe viglaj vortoj. Sed ni apenaŭ aŭdis liajn kriojn.

— Donu al mi vian manon, — mi diris al la nekonatino, — kaj li ne plu kuraĝos persekuti vin.

Ŝi silente donis al mi sian manon, kiu ankoraŭ tremetis pro la emociiĝo kaj timo. Ho, la neinvitita sinjoro! kiom mi benis vin tiuomente! Mi ĵetis al ŝi rigardon: ŝi estis tre ĉarma kaj nigrahara — mi divenis; sur ŝiaj nigraj okulharoj ankoraŭ flagris larmeroj pro la ĵusa timo aŭ antaŭa malfeliĉo — mi ne scias. Sed sur ŝiaj lipoj jam brilis rideto. Ankaŭ ŝi kaŝe rigardis min, iom ruĝiĝis kaj mallevis rigardon.

— Jen vidu, kial vi tiam forpelis min? Se mi estus apud vi, okazus nenio misa.

— Sed mi ne konis vin, mi pensis ke ankaŭ vi...

— Ĉu vi jam konas min?

— Iomete. Jen, ekzemple, kial vi tremas?

— Ho, vi tuj divenis! — mi respondis admirante, ke mia junulino estas saĝa: tio neniam malhelpas al beleco. — Jes, vi de la unua rigardo divenis, kun kiu vi parolas. Ĝuste, mi estas timida kun virinoj, mi ne kontraŭdiras, ke mi estas maltrankvila ne malpli ol vi kiam tiu viro ĵus timigis vin... Iu timo nun kaptis min. Kvazaŭ estus sonĝo, sed mi eĉ en sonĝo ne esperus interparoli kun virino.

— Kial? ĉu vere?..

— Jes, mia mano tremas, ĉar neniam ĝin ĉirkaŭprenis tiel ĉarma maneto kiel la via. Mi tute dekutimiĝis de virinoj; pli ĝuste, mi neniam kutimiĝis al ili; ja mi estas sola... Mi eĉ ne scias interparoli kun ili. Jen ankaŭ nun mi ne scias — eble mi diris al vi ion stultan? Diru al mi rekte; mi avertas vin ke mi ne estas ofendiĝema...

— Ne, nenion, nenion; male. Kaj ĉar vi postulas, ke mi estu sincera kun vi, mi diru ke virinoj ŝatas tian timidon; kaj se vi volas scii pli multe, ankaŭ mi ŝatas ĝin kaj mi ne forpelos vin de mi ĝis mia domo.

— Vi faros al mi tion, — mi ekanhelis pro la ekzaltiĝo, — ke mi tuj ĉesos esti timida, kaj tiam — adiaŭ al ĉiuj miaj rimedoj!..

— Rimedoj? kiaj rimedoj, por kio? jen tio jam estas malbona.

— Pardonu, mi hazarde diris tion; sed ĉu vi volas, ke tiuminute mi ne havu deziron...

— Ĉu plaĉi?

— Nu jes, sed estu, je Dio, estu bonkora. Pensu, kio mi estas! Ja mi jam havas dudek ses jarojn, sed mi neniam vidis iun ajn. Do kiel mi povu bone lerte kaj celtrafe paroli? Vi ja pli profitos se ĉio estos malferma, ekstera... Mi ne povas silenti, kiam mia koro parolas. Nu, ne gravas... Kredu, ke al neniu virino, mi neniam, neniam! Neniu konatiĝo! kaj nur ĉiutagaj revoj pri finfine iama renkontiĝo kun iu. Ah, se vi nur sciis, kiom ofte mi estis enamiĝinta tiamaniere!..

— Sed kiel, al kiu?..

— Al neniu, al idealo, al tiu kiun mi vidis en sonĝo. Mi kreas en revoj tutajn romanojn. Ho, vi ne konas min! Kvankam, ja ne eblas sen tio, mi renkontis du-tri virinojn, sed kiaj virinoj ili estis? estis nur tiaj mastrinoj, ke... Mi vin amuzu, mi rakontu al vi, ke mi kelkfoje intencis

simple ekparoli kun iu aristokratino surstrate, certe kiam ŝi estus sola; certe ekparoli, timide, respektoplene, pasie; diri ke mi pereas sola, ke ŝi ne forpeli min, ke mankas al mi ebloj ekkoni iun ajn virinon; sugestii al ŝi ke virino ne devas forpeli la humilan peton de tia malfeliĉulo kia mi. Ja finfine mi postulas, ke ŝi nur diru al mi iujn du fratecajn vortojn kompateme, ne forpeli min de la unua paŝo, kedu min, aŭskultu miajn vortojn, moku min se ŝi deziras tion, esperigu min, diru al mi du vortojn, nur du vortojn, eĉ se ni neniam poste renkontiĝos!.. Sed vi ridas... Cetere, ĝuste por tio mi ja rakontas...

— Ne ĉagreniĝu; mi ridas, ĉar vi mem estas por vi malamiko, kaj se vi provus, vi probable sukcesus, eĉ se ĉio okazus surstrate; ju pli simple des pli bone... Neniu bonkora virino, krom se ŝi estus stulta aŭ speciale kolera kontraŭ io tiumomente, aŭdacus forsendi vin sen la du vortoj tiom humile petegataj de vi... Sed, kial mi! certe ŝi taksus vin freneza. Sed ŝi ja juĝus laŭ si. Mi mem ne multe scias, kiel homoj vivas en la mondo!

— Ho, dankon al vi, — mi ekkriis, — vi ne imagas, kion vi ĵus faris por mi!

— Bone, bone! Sed diru al mi, kiel vi eksciis, ke mi estas tia virino kun kiu... nu, kiun vi opinias inda... je atento kaj amikeco... do, ne mastrino, kiel vi diras. Kial vi kuraĝis proksimiĝi al mi?

— Kial? kial? sed vi estis sola, kaj tiu viro tro arogis, nun estas nokto: konsentu, ke mi devis...

— Ne, ne, pli frue, tie, aliflanke. Vi ja volis proksimiĝi al mi?

— Tie, aliflanke? Sed mi, verdire, ne scias kiel respondi; mi timas... Vidu, hodiaŭ mi estis feliĉa; mi iris, kantis; mi estis eksterurbe; ankoraŭ neniam mi havis same feliĉajn minutojn. Vi... al mi, eble, ŝajnis... Nu, pardonu min, se mi rememorigos: al mi ŝajnis, ke vi ploris, kaj mi... mi ne povis aŭdi tion... mia koro ŝrumpiĝis... Ho Dio mia! Ĉu mi povis ne sopiri pri vi? Ĉu estis peko senti al vi fratecan kompaton?.. Pardonu, ke mi diris pri kompatato... Nu, jes, ĉu mi povus ofendi vin per tio, ke mi nevole deziris proksimiĝi al vi?..

— Ĉesu, sufiĉas, ne diru... — la junulino diris mallevente la rigardon kaj preminte mian manon. — Mi mem kulpas, ĉar mi ekparolis pri tio; sed mi ĝojas ke mi ne eraris pri vi... sed mi jam estas ĉe la hejmo; mi bezonas iri ĉi tien, en la strateton; estas tre proksime... Adiaŭ, dankon al vi...

— Sed ĉu ni vere neniam plu revidos nin?.. Ĉu ĉio restos tia?

— Tamen, — la junulino diris ridante, — komence vi volis nur du vortojn, kaj nun... Sed mi nenion al vi diru... Eble ni renkontiĝos...

— Mi venos ĉi tien morgaŭ, — mi diris. — ho, pardonu min, mi jam postulas...

— Jes, vi estas senpacienca... vi preskaŭ postulas...

— Aŭskultu, aŭskultu! — mi interrompis ŝin. — Pardonu se mi denove ion misdiros al vi... Sed mi ne povos ne veni ĉi tien morgaŭ. Mi estas revulo; mi havas tiom malmulte da vera vivo, ke la momentojn kiel tiu ĉi, kiel nun, mi spertas tiom malofte, ke mi ne povas ne retravivi ĉi momentojn en revoj. Mi pasigos la tutan nokton, tutan semajnon, tutan jaron revante pri vi. Mi nepre venos ĉi tien morgaŭ, precize ĉi tien al la sama loko, precize samhore, kaj mi estos feliĉa rememorante la hieraŭon. Mi jam ŝatas ĉi lokon. Mi jam havas du-tri tiajn lokojn en Peterburgo. Unufoje mi eĉ esploris pro la rememoroj, samkiel vi... Ja eble ankaŭ vi antaŭ dek minutoj ploris pro la rememoroj... Sed pardonu min, mi denove ne regas min; eble vi iam estis ĉi tie speciale feliĉa...

— Bone, — la junulino diris, — mi verŝajne venos ĉi tien morgaŭ, same je la deka. Mi konstatas, ke mi jam ne povas malpermesi al vi... Komprenu, ke mi bezonas veni ĉi tien; ne pensu ke mi invitas vin al amrendevuo; mi avertas vin, ke mi bezonas esti ĉi tie proprakiale. Nu jen... Mi diru al vi rekte, ke ne estos malbone se ankaŭ vi venos; precipe ĉar malagrablaĵoj, kiel hodiaŭ, povos denove okazi, sed tio estas flanko... nu, mi simple volus vidi vin... por diri al vi du vortojn. Sed ne riproĉu min nun. Ne pensu ke mi tiel facile fiksas amrendevuojn... Mi ja ne fiksus, se... Sed tio estu mia sekreto! Ni nur anticipu interkonsentu...

— Ni interkonsentu! parolu, diru, diru ĉion anticipu; mi konsentas pri ĉio, mi pretas por ĉio, — mi ekkriis ravite, — mi respondecas pri mi, mi estos obeema, respektoplena... vi konas min...

— Mi invitas vin morgaŭ, ĝuste ĉar mi konas vin, — la junulino diris ridante. — Mi perfekte konas vin. Sed, atentu, venu ĉe kondiĉo; unue (sed bonvolu fari kion mi petas; vidu, ke mi parolas sincere), ne enamiĝu al mi... Tio ne estas ebla, mi certigas vin. Mi pretas por amik-eco, jen al vi mia mano... Sed enamiĝo ne estas ebla, mi petas vin!

— Mi ĵuras al vi, — mi ekkriis preninte ŝian maneton...

— Sufiĉas, ne ĵuru, mi ja scias ke vi kapablas ekflami kiel pulvo.

Ne riproĉu min pro tiuj vortoj. Se vi scius... Ankaŭ mi havas neniun kun kiu mi povus interparoli, ĉe kiu mi povus demandi konsilon. Ja ne surstrate mi serĉu konsilantojn, nu, vi estas escepto. Mi konas vin tiel, kvazaŭ ni estus geamikoj jam dum dudek jaroj... Vi ne trompos, ĉu ne?..

— Vi vidus... nur mi ne imagas kiamaniere mi ĝisvivos almenaŭ diurnon.

— Dormu profunde. Bonan nokton — kaj memoru, ke mi jam konfidis min al vi. Vi tre bone ekkriis; ĉu vere oni raportu pri ĉiu sento, eĉ pri la frateca kompatato! Tion ĉi vi tiel bone diris, ke mi tuj ekhavis ideon konfidi min al vi...

— Bonvolu. Sed kial? kio?

— Ĝis morgaŭ. Dume tio restu mia sekreto. Tiel estos pli bone por vi, ĉar almenaŭ parte tio similos romanon. Eble mi rakontos al vi jam morgaŭ, eble ne... Mi ankoraŭ multe parolos al vi, ni konatiĝos pli proksime...

— Ho, mi al vi rakontos ĉion pri mi morgaŭ! Sed kio estas? Kvazaŭ miraklo okazas al mi... Kie mi estas, Dio mia? Diru, ĉu vi vere estas malkontenta pro tio, ke vi ne ekkoleris, kiel farintus alia, kaj ne forpelis min dekomence? Dum minutoj vi faris min por ĉiam feliĉa. Jes! feliĉa; kiu scias, eble vi pacigis min kun mi mem kaj neniigis miajn dubojn... Eble min trafas minutoj, kiam... Nu, morgaŭ mi rakontos ĉion, vi ĉion ekscios, ĉion...

— Bone, mi akceptas; vi komencu...

— Mi konsentas.

— Ĝis revido!

— Ĝis revido!

Kaj ni disiĝis. Mi promenis la tutan nokton; mi ne kuraĝis reveni hejmen. Mi estis tre feliĉa... Ĝis morgaŭ!

La dua nokto

— Nu, jen vi ĝisvivis! — ŝi diris al mi ridante kaj premante ambaŭ miajn manojn.

— Mi estas ĉi tie du horojn; vi ne imagas, kio estis okazanta al mi dum la tuta tago!

— Mi imagas, imagas... sed ni iru al la afero. Ĉu vi scias por kio mi venis? Ja ne por babili senseencaĵojn, kiel hieraŭ. Jene: estonte ni devos agi pli saĝe. Mi longe pensis hieraŭ pri ĉio ĉi.

— En kio, en kio esti pli saĝa? De mia flanko mi pretas; sed vere, dum la vivo nenion pli saĝan ol nun mi spertis.

— Ĉu vere? Unue, mi petas vin ne premi tiel forte miajn manojn; due, mi informas vin, ke hodiaŭ mi longe pensis pri vi.

— Kaj kia estis la rezulto?

— La rezulto? Tia, ke necesas ĉion rekomenci, ĉar hodiaŭ mi konkludis, ke vi daŭre estas nekonata por mi, ke hieraŭ mi agis kiel bebo, kiel knabineto, kaj certe mia bonkoreco kulpas pri ĉio, do mi laŭdis min mem, kaj tiel la afero ĉiam finiĝas, kiam ni komencas esplori ion pri ni mem. Kaj por ripari la eraron mi decidis ekkoni vin laŭeble plej detale. Sed ĉar mi povas ekscii pri vi de neniuj, vi mem rakontu ĉion, ĉiujn kaŝitajn detalojn. Nu, kia homo vi estas? Rapide komencu, rakontu do vian historion.

— La historion! — mi krietis ektiminte, — la historion! Sed kiu diris al vi, ke mi havas historion? Mi havas neniun historion...

— Sed kiel vi vivis, se vi ne havis historion? — ŝi ridante interrompis min.

— Tute sen ajnaj historioj! Mi vivis, kiel oni ĉe ni parolas, memstare; tio signifas absolute sola — sola, tute sola, — ĉu vi komprenas, kio estas sola?

— Sed kiel sola? Ĉu vi neniam konis iun ajn?

— Ho ne, ja mi konas, tamen mi estas sola.

— Ĉu vi neniam interparolas kun iu ajn?

— Versence — kun neniuj.

— Sed kiu vi estas, klarigu! Sed ne, mi konjektas: vi verŝajne havas avinon, same kiel mi. Ŝi estas blinda kaj jam la tutan vivon nenien forpermesas min, kaj pro tio mi preskaŭ ne plu scipovas paroli. Sed post kiam mi iom petolis antaŭ proksimume du jaroj, ŝi komprenis ke ne plu eblas teni min, alvokis min kaj alfiksis per pinglo mian robon al la sia — kaj ekde tiam ni sidas tiamaniere dum tagoj; ŝi trikas ŝtrumpon malgraŭ la blindeco, kaj mi devas sidi apud ŝi, kudri aŭ voĉlegi libron por ŝi — estas tre stranga kutimo, ke mi jam du jarojn estas alpinglita...

— Ah, Dio mia, kia plago! Sed ne, mi ne havas tian avinon.

- Sed se ne, do kiel vi povas sidi hejme?
- Aŭskultu, ĉu vi volas scii kio mi estas?
- Nu, jes, jes!
- Versence?
- Plej versence!
- Bonvolu, mi estas tipo.

— Tipo, tipo! Kia tipo? — la junulino ekkriis, ekrideginte tiom laŭte, ke ŝajnis kvazaŭ ŝi ne povis ridi dum tuta jaro. — Vi estas ege amuza! Rigardu: ĉi tie estas benko; ni sidiĝu! Neniu iras ĉi tie, neniu aŭdos nin, kaj — komencu vian historion! Ĉar vi ne plu povos konvinki min, vi ja havas historion, sed vi nur sekretas. Unue, kio estas tipo?

— Tipo? Tipo estas originalulo, estas ridindulo! — mi respondis, mem ekrideginte post ŝia infana rido. — Estas tia karaktero. Aŭskultu, ĉu vi scias kio estas revulo?

— Revulo? Pardonu, ĉu eblas ne scii? Mi mem estas revulo! Foje mi sidas apud la avino, kaj multaj strangajoj penetras en la kapon. Do mi komencas revii, kaj post profunda enpeniĝo — mi vere edziniĝas al ĉina princo... De tempo al tempo la revado estas bona! Nu, sed Dio scias! Speciale se oni havas ion alian por pripensi, — la junulino aldosis, ĉi-foje sufiĉe serioze.

— Bonege! Ĉar vi jam estis edziniĝanta al ĉina imperiestro, vi certe komprenos min perfekte. Nu, aŭskultu... sed pardonu, mi ja ankoraŭ ne konas vian nomon.

— Finfine! Vi sufiĉe frue rememoris!

— Aĥ, Dio mia, mi eĉ ne havis ideon, mi fartis bonege sen tio...

— Mia nomo estas [Nastenjka](#).

— Nastenjka! Ĉu nur?

— Nur! Ĉu estas malmulte por vi, nesatigebla?

— Ĉu malmulte? Multe, multe, tute male, tre multe, Nastenjka, vi estas bonkorulino se de la unua fojo vi fariĝis Nastenjka por mi!

— Bone! Kaj do?

— Jen, Nastenjka, aŭskultu kia ridinda estas la historio.

Mi sidiĝis apud ŝi en pedante-serioza pozicio, kaj ekparolis kvazaŭ parkere konante la parolon.

— Se vi tion ne scias, Nastenjka, en Peterburgo estas sufiĉe strangaj lokoj. Tiujn lokojn kvazaŭ vizitas ne tiu suno kiu brilas por ĉiuj

peterburganoj, sed iu alia nova suno, kvazaŭ aparte mendita speciale por tiuj lokoj, kaj ĝi prilumas ĉion per alia, speciala lumo. En tiuj lokoj, kara Nastenjka, formiĝas kvazaŭ tute alia vivo, ne simila al tiu kiu bolas ĉirkaŭ ni, sed kiu povas esti nur en fabela nekonata regno, sed ne ĉi tie, en nia serioza-troserioza tempo. Tiu vivo estas miksaĵo de io pure fantasta, varme ideala, kaj samtempe kun io (ve, Nastenjka!) pale proza kaj ordinara, por ne diri: absurde banala.

— Fi! Dio mia! Kia antaŭparolo! Kion do mi poste aŭdos?

— Vi aŭdos, Nastenjka (ŝajnas al mi ke mi neniam laciĝos alparoli vin “Nastenjka”), vi aŭdos ke en tiuj lokoj loĝas strangaj homoj — revuloj. Revulo, se oni bezonas detalan difinon, estas ne homo, sed neŭtragenra estaĵo. Kutime li loĝas en neatingebla loko, kvazaŭ li kaŝiĝus eĉ de taglumo, kaj trafinte sian lokon, li gluiĝas al ĝi kiel heliko, aŭ li similas almenaŭ la kuriozan animalon testudo, kiu estas samtempe kaj animalo kaj domo. Kial, laŭ vi, li tiel ŝatas siajn kvar murojn, farbitajn nepre je verda koloro, fulgitajn, enuplenajn kaj nepermeseble fumkovritajn? Kial, se iu el liaj maloftaj konatoj venas viziti lin (sed fine ĉiuj liaj konatoj malaperas), tiu ridinda sinjoro renkontas lin tiom konfuzite, kun tiom ŝanĝita mieno kaj tiom embarasite, kvazaŭ li ĵus faris krimon inter siaj kvar muroj, kvazaŭ li ĵus estus fabrikanta falsajn monpapirojn aŭ iun poemaĉon sendotan al gazeto kun anonima letero, en kiu estas skribite ke la vera aŭtoro de l' poemo jam mortis, kaj ke sankta devo de lia amiko estas publikigi la versojn de l' mortinto? Kial, diru al mi, Nastenjka, la konversacio inter la du parolantoj pasas stumble? Kial nek rido nek iu ajn vigla vorto prononciĝas de la subite enirinta kaj embarasita amiko, kiu aliokaze tre ŝatas kaj ridon, kaj viglajn vortojn, kaj konversaciojn pri virinoj, kaj pri aliaj gajaj temoj? Kial, finfine, ĉi tiu konato, verŝajne antaŭnelonga, tuj ĉe la unua vizito (ĉar la dua tiukaze ne estos kaj la konato neniam plu venos) mem tiom konfuziĝas, tiom rigidiĝas spite al sia spriteco (se li nur havas ĝin), rigardante al la stupora vizaĝo de l' mastro, kiu jam tute perpleksiĝis kaj perdis la pensfadenon post gigantaj sed vanaj penoj glatigi kaj buntigi la konversacion, siavice montri monduman konduton, ankaŭ ekparoli pri virinoj kaj almenaŭ per tia obeemo plaĉi al la kompatinda mistrafinto, kiu erare venis al li? Kial finfine la gasto abrupte kaptas la ĉapelon kaj rapide foriras, subite rememorinte pri plejgravega afero, kiu neniam

ekzistis, kaj pene liberiginte sian manon el la varma manpremo de l' mastro, ĉiel klopodanta montri sian penton kaj korekti la misojn? Kial ferminte la pordon la konato ridegas kaj tuj ĵuras neniam veni al tiu strangulo, kvankam tiu strangulo fakte estas bonega ulo; sed samtempe li neniel povas rifuzi al sia imago je eta kaprico — li komparas, almenaŭ supraĵe, la mienon de sia ĵusa kunparolinto dum la tuta renkontiĝo, kun aspekto de malfeliĉega katido, kiun infanoj draŝis, timigis kaj ofendis, kruele malliberigis kaj perpleksigis ĝin, kiu finfine kaŝiĝis de ili sub seĝon, en mallumon, kaj tie dum unu horo ĝi devis sidi, snufi kaj purigi sian ofenditan muzeleton per la antaŭaj piedetoj, kaj kiu post tio dum longa tempo malamike rigardis al la naturo kaj vivo kaj eĉ al manĝaĵo, portita de kompatema proviantistino el gemastra manĝejo?

— Aŭskultu, — Nastenjka interrompis, aŭskultinte min kun mir-ego, malferminte la okulojn kaj buŝon, — aŭskultu: mi tute ne scias kial ĉio ĉi okazis, kaj kial ĝuste vi starigas al mi tiujn amuzajn demandojn, sed mi scias certe, ke tiuj aventuroj okazis ĉiudetale nepre al vi.

— Sendube, — mi respondis kun plej serioza mieno.

— Nu, se sendube, do daŭrigu, — Nastenjka respondis, — ĉar mi tre volas scii, kiel ĉi tio finiĝos.

— Ĉu vi volas scii, Nastenjka, kion nia heroo aŭ, pli ĝuste, mi, ĉar la heroo de ĉi historio estas persone mi, faris en sia ejo; ĉu vi volas scii kial mi tiel perpleksiĝis kaj perdiĝis por la tuta tago pro neatendita vizito de la konato? Ĉu vi volas scii, kial mi tiel skuiĝis, ruĝiĝis kiam mia pordo malfermiĝis, kial mi ne povosciis akcepti la gaston kaj tiel hontinde pereis sub pezo de la propra gastamo?

— Nu jes, jes! — Nastenjka respondis, — ĝuste pri tio temas. Aŭskultu, vi perfekte rakontas, sed ĉu eblas rakonti iomete malpli perfekte? Ja vi parolas kvazaŭ voĉlegante libron.

— Nastenjka! — mi respondis per serioza kaj rigora voĉo, pene bridante mian ridemon, — kara Nastenjka, mi scias ke mi rakontas perfekte, sed pardonu min pro tio, ke mi ne scipovas rakonti alie. Nun, kara Nastenjka, nun mi similas la spiriton de reĝo Salomono, kiu mil jarojn estis fermita en vazo sub sep sigeloj, post kiam de ĝi estis forigitaj ĉiuj sep sigeloj. Nun, kara Nastenjka, kiam ni denove renkontiĝis post tiom longa diseco — ĉar mi jam delonge konis vin, Nastenjka, ĉar mi jam delonge serĉis iun, kaj tio signifas ke mi serĉis ĝuste vin kaj ke ni estis

destinitaj nun revidiĝi — nun en mia kapo malfermiĝis miloj da klapoj, kaj mi devas ekflui kiel rivero de vortoj por ne sufokiĝi. Do, mi petas, Nastenjka, ke vi ne interrompu min, sed aŭskultu atente kaj obeeme, alie mi silentiĝos.

— Ne-ne-ne! Neniel! Parolu! Nun mi ne diros eĉ unu vorton.

— Mi daŭrigas. En mia tago estas, mia amikino Nastenjka, unu horo kiun mi eksterordinare amas. Estas ĝuste tiu horo kiam preskaŭ ĉiuj aferoj, deĵoroj kaj devoj finiĝas, kaj kiam ĉiuj rapidas hejmen tagmanĝi, ripozi kaj jam laŭvoje elpensas aliajn gajajn temojn por vespero, nokto kaj la cetera libera tempo. Tiuhore ankaŭ nia heroo — permesu al mi, Nastenjka, rakonti je la tria persono, ĉar rakonti je la unua persono estas terure hontinde — do tiuhore ankaŭ nia heroo, kiu ne estis senokupa, paŝas post la aliaj. Sed stranga sento de plezuro videblas sur lia pala vizaĝo, kvazaŭ iom ĉifita. Li kun intereso rigardas al vespera sunsubiro, kiu lante estingiĝas en la frida peterburga ĉielo. Dirinte “rigardas”, mi mensogis: li ne rigardas, sed kontemplas iel senkonscie, kvazaŭ laca aŭ okupata tiumomente pri alia pli interesa objekto, kaj pro tio li nur pretere, preskaŭ nevole, povas atenti ĉion ĉirkaŭe. Li kontentas, ĉar li finis ĝis morgaŭ la tedajn oficaĵojn kaj ĝojas kvazaŭ lernejano, forpermesita el klaso al ŝatataj ludoj kaj petoloj. Rigardu al li deflanke, Nastenjka: vi tuj rimarkos ke la ĝoj sento jam salubre efikis liajn nervojn kaj morbe incititan fantazion. Jen li ekpensis pri io... pri tagmanĝo, vi pensas? Pri la hodiaŭa vespero? Kion li observas? Ĉu tiun imponan sinjoron, kiu tiel bildece riverencis antaŭ damo, preterveturinta lin en brilanta kaleŝo kun rapidaj ĉevaloj? Ne, Nastenjka, li ne atentis nun tiajn bagatelojn! Nun li riĉas per sia *propra aparta* vivo; li subite fariĝis riĉa, kaj adiaŭa radio de l' mallumiĝanta suno ne vane tiel gaje flagris antaŭ li kaj vokis en lia varmigita koro tutan rozarion da impresoj. Nun li apenaŭ rimarkas la vojon sur kiu antaŭe plej eta etaĵo povis konsterni lin. Nun **la “diino de l' fantazio”** (se vi legis Ĵukovskij, kara Nastenjka) jam ektensis per la kaprica mano sian oran varpon, kaj komencis disvolvi antaŭ li arabeskojn de neimagebla, mirakla vivo — kaj eble ŝi transportis lin per sia kaprica mano al **la sepa kristala ĉielo** de sur la bonega granita trotuaro, laŭ kiu li iras hejmen. Provu haltigi lin nun, subite demandu lin: kie li nun staras, laŭ kiuj stratoj li iris? — li verŝajne nenion rememorus, nek kie li iris, nek kie li staras tiumomente, kaj ruĝiĝinte pro ĉagreno, nepre

ion elpensus por respekti la decon. Ĝuste pro tio li tiel tremis, preskaŭ ekkriis kaj timigite ĉirkaŭrigardis kiam unu tre respektinda oldulino ĝentile haltigis lin meze de l' trotuaro kaj komencis demandi lin pri la vojo, kiun ŝi perdis. Paŭtinte pro ĉagreno li pluiras, apenaŭ rimarkante ke kelkaj preterpasantoj ridetis ekvidinte lin kaj postrigardis, kaj ke iu eta knabino, timeme doninte al li la vojon, laŭte ekridis, gapante al lia vasta kontempla rideto kaj mangestoj. Sed la sama fantazio prenis dum sia petola flugado kaj la oldulinon, kaj la scivolemajn preterirantojn, kaj la ridantan knabinon, kaj virojn, kiuj apude vespermanĝas sur siaj barkoj svarmantaj en Fontanka (ni imagu ke tiutempe nia heroo preteriras ĝuste ĝin), petoleme enteksis ĉion kaj ĉiujn en sian kanvason, kvazaŭ muŝojn en araneaĵon. Kaj kun la nova akiraĵo la strangulo jam eniris en sian agrablan neston, jam sidiĝis por manĝi, jam manĝis kaj rekonsciiĝis nur kiam la meditema kaj ĉiam trista Matrjona, kiu lin priservas, jam ĉion forprenis de la tablo kaj donis al li pipon; rekonsciiĝinte li mirigite rememoris, ke li jam ĉion formanĝis tute ne rimarkinte, kiel tio okazis. La ĉambro obskuriĝis; lia animo iĝis malplena kaj melankolia; tuta regno da revoj ruiniĝis ĉirkaŭ li, ruiniĝis senspure, senbrue kaj senknare, forkuris kvazaŭ sonĝo, sed li mem eĉ ne memoras, pri kio li revis. Sed iu malklara sento, pro kiu iom doloras kaj maltrankvilas lia brusto, iu nova deziro tente tiklas kaj incitas lian fantazion kaj nerimarkeble kunvokas tutan aron da novaj fantomoj. En la eta ĉambro regas silento; izoliteco kaj pigremo dorlotas lian imagon; ĝi iom ekflamas, iom ekbolas kvazaŭ akvo en kafkuirilo de la olda Matrjona, senzorge umanta en apuda kuirejo, preparante sian kuiristinan kafon. Jen ĝi jam montras sin per ekflamoj, jen la hazarde kaj sencele prenita libro falas el la manoj de mia revulo, ne leginta eĉ tri paĝojn. Lia fantazio jam denove estas agordita, ekscitita, kaj subite la nova mondo, la nova, ĉarma vivo denove ekbrilis antaŭ li en sia brilega perspektivo. Nova sonĝo — nova feliĉo! Nova injekto de fajna volupta veneno! Ho, ĉu li bezonas la realan vivon! Liavide ni, Nastenĵka, vivas pigre, lante, malvigle; liavide ĉiuj ni tre malkontentas pri nia sorto kaj tre splenas pro nia vivo! Tamen vere, rigardu, kiel de la unua rigardo ĉio estas frida, sombra, preskaŭ kolera inter ni... “Povrujoj!” — pensas mia revulo. Ne estas mirinde ke li pensas tiel! Rigardu al tiuj fabelaj fantomoj, kiuj tiel ĉarme, kaprice, senlime kaj vaste formiĝas antaŭ li en la fabela viva bildo, ĉe kies

centro, kiel la ĉefa persono, estas li mem, nia kara revulo. Vidu, kiom da diversaj aventuroj, kia senfina svarmo de jubilaj revoj. Vi probable demandas: [pri kio li revas](#)? Ne necesas demandi! Pri ĉio... Pri destino de poeto unue ne rekonita sed poste kronita; pri amikeco kun Hoffmann; Bartolomea nokto, Diana Vernon, heroa rolo dum konkero de Kazanĵ fare de Ivano la Terura, Clara Mawbray, Effie Deans, kunsido de prelatoj kaj Hus antaŭ ili, releviĝo de kadavroj en “Robert la Diablo” (ĉu vi memoras la muzikon? Estas tombejaodoro!), Minna kaj Brenda, batalo ĉe Berezina, voĉlegado de poemo ĉe grafino V. D., Danton, Kleopatra e i suoi amanti, dometo en Kolomna, la propra ĉambreto, kaj apude estas la karulino, kiu aŭskultas lin dum vintra vespero, malferminte la buŝeton kaj okuletojn, same kiel vi nun aŭskultas min, mia eta anĝelo... Ne, Nastenjka, ĉu bezonatas por li, voluptema pigrulo, la vivo, kiun ni tre deziras? Li pensas ke ĝi estas mizera kaj kompatinda, ne antaŭsentante, ke eble iam ankaŭ li, en iu malfeliĉa horo, por havi unu tagon de tia mizera vivo estos preta fordoni ĉiujn siajn fantastajn jarojn, kaj li fordonos ilin ne por ĝojo, ne por feliĉo, kaj li eĉ ne volos elekti dum la horo de angoro, pento kaj nekonsolebla plago. Sed dum tiu terura tempo ne estas veninta, li nenion deziras, ĉar li estas super deziroj, ĉar li havas ĉion, ĉar li estas trosatigita, ĉar li mem estas kreanto de sia vivo, kiun li kreas ĉiuhore laŭ sia arbitro. Ja tiel facile kaj tiel nature kreigis ĉi tiu fabela, fantastista mondo! Kvazaŭ ĝi efektive estus ne fantoma. Vere, mi foje pretas kredi ke tia vivo estas ne ekscito de sentoj, ne miraĝo, ne okul-trompo, sed realo, estanteco, nuno! Kial do, diru Nastenjka, kial en tiuj minutoj la spiro haltas? Kial per io fabela, per iu nekonata arbitro la pulso plirapidiĝas, larmoj ŝprucas el la okuloj de l' revulo, flamas liaj palaj humidaj vangoj kaj per nepriskribebla ĝojo pleniĝas lia tuta ekzisto? Kial tutaj sendormaj noktoj forflugas kiel unu momento en neelĉerpebla gajo kaj feliĉo, kaj kiam aŭroro rozradie ekflagras tra fenestroj, kaj mateniĝo heligas la sombran ĉambron per sia dubinda fantastista lumo (kiel ĉe ni en Peterburgo), nia lacigita kaj turmentita revulo ĵetas sin en liton, kaj ekdormas kun admiraj korhaltoj de sia malsane konsternita spirito kaj kun angore dolĉa kordoloro? Jes, Nastenjka, oni povas trompi sin kaj nevole miskredi, ke la natura, vera pasio emocias lian animon, oni povas nevole kredi, ke estas io viva, tuŝebla en liaj senkarnaj revoj! Ja vera trompo.

Jen, ekzemple, amo inundis lian bruston kun la tuta neelĉerpebla ĝojo, kun ĉiuj suferigaj turmentoj... nur rigardu al li kaj vi konvinkiĝos! Ĉu vi kredas rigardante al li, kara Nastenjka, ke li vere neniam konis tiun, kiun li tiel amegis en siaj frenezaj revoj? Ĉu vere li vidis ŝin nur en ununuraj tentaj fantomoj, kaj ĉu vere li nur songis la pasion? Ĉu vere ili ne iris man-en-mane dum multaj jaroj de sia kuna vivo — nur ili duope, forĵetinte la tutan mondon kaj kuniginte sian mondon kaj sian vivon kun la vivo de l' amiko? Ĉu ne ŝi en tarda horo de l' disiĝo, ĉu vere ne ŝi kuŝis ploregante kaj angorante sur lia brusto, ne aŭdante ŝtormon tondrintan sub sombra ĉielo, ne aŭdante venton kiu forŝiris kaj forportis larmojn de ŝiaj nigraj palpebroj? Ĉu vere ĉio ĉi estis la revo — kaj tiu ĝardeno, trista, forgesita kaj sovaĝa, kun muskokovritaj padoj, izolita kaj malserena ĝardeno, en kiu ili ofte duope promenis, esperis, sopiris, amis, amis unu la alian tiom longe, “**tiom longe kaj tenere**”! Kaj tiu stranga praava domo, en kiu ŝi vivis longan tempon izolite kaj malgaje kun la maljuna, sombra edzo, konstante silentema kaj gala, timiganta ilin, timidajn kvazaŭ infanojn, senespere kaj timeme kaŝantaj unu de la alia sian amon? Kiel ili suferis, kiel ili timis, kiel virga kaj pura estis ilia amo kaj kiel kruelaj (tio estas certa, Nastenjka) estis homoj! Kaj, Dio mia, ĉu vere ne ŝin li renkontis poste, malproksime de limoj de sia patrolando, sub fremda ĉielo tagmeza, varma, en mirinda eterna urbo, en bala brilado, ĉe muzika tondro, en palazzo (nepre en palazzo!) droninta en maro da lumoj, sur balkono plektita de mirto kaj rozoj, kie ŝi, rekoninte lin, tuj formetis sian maskon kaj flustrinte: “Mi estas libera”, tremante falis en liajn brakojn kaj, ekkriinte pro ĝojego, ili brakumis unu la alian tuj forgesinte kaj malfeliĉon, kaj disiĝon, kaj ĉiujn turmentojn, kaj la sombran domon, kaj la oldulon, kaj la malserenan ĝardenon en la fora patrolando, kaj la benkon sur kiu post lasta pasia kiso ŝi forŝiriĝis el lia brakumo rigida pro la despera sufero... Ho, Nastenjka, konsentu ke vi tremerus, konfuziĝus kaj ruĝiĝus kiel lerneĵano, kiu ĵus kaŝis en poŝo pomon ŝtelitan en najbara ĝardeno, se iu alta granda knabo, gajulo kaj ŝerculo, via neinvitita amiko, malfermus vian pordon kaj krius, kvazaŭ nenio okazus: “Mi, amiko, ĵus venis el Pavlovsk!”. Dio mia! La maljuna grafo mortis, venas nepriskribebla feliĉo, — sed ĉi tie homoj venas el Pavlovsk!

Mi patose eksilentis, fininte miajn patosajn eksklamaciojn. Mi

memoras, ke mi terure volis kontraŭvole ekridegi, ĉar mi jam sentis, ke en mi moviĝis iu malamika diablido, ke en la gorĝo haltas la spiro, ke la mentono jam tremis, kaj la okuloj pli kaj pli malsekiĝis... mi supozis ke Nastenjka, aŭskultinta min malferminte siajn saĝajn okulojn, ekridegos per sia infana, nehaltigeble gaja rido, kaj mi jam bedaŭris, ke mi ne bridis min kaj vane rakontis tion, kio jam delonge bolis en mia koro, pri kio mi povis paroli glatege, ĉar mi jam delonge preparis la verdikton por mi mem, sed nun mi ne sukcesis min deteni kaj voĉlegis ĝin. Mi konfesas, ke mi ne esperis esti komprenita, sed, je mia miro, ŝi iom silentis, poste premetis mian manon kaj kun timida simpatio demandis:

— Ĉu vi vere tiel travivis la tutan vivon?

— La tutan vivon, Nastenjka, — mi respondis, — la tutan vivon, kaj ŝajnas, ke same mi mortos.

— Ne, tio ne eblas, — ŝi diris maltrankvile, — tiel ne okazos; ja se tiel, ankaŭ mi la tutan vivon sidos ĉe la avino. Aŭskultu, ĉu vi scias ke tiel vivi estas tute nebone?

— Mi scias, Nastenjka, scias! — mi ekkriis ne plu bridante mian senton. — Kaj nun mi pli bone ol iam ajn scias, ke mi vane perdis ĉiujn miajn plej bonajn jarojn! Nun mi tion scias kaj sentas plian doloron pro tiu scio, ĉar Dio mem sendis al mi vin, mian bonkoran anĝelon, por diri kaj pruvi tion al mi. Nun, sidante apud vi kaj parolante kun vi, mi eĉ timas pensi pri la estonteco, ĉar en la estonteco min denove atendos soleco, denove tiu mucida nenecesa vivo; kaj pri kio mi revos, post kiam mi jam estis tiel feliĉa kun vi? Ho, estu benita vi, kara junulino, ĉar vi ne malakceptis min ĉe la unua renkonto, kaj ĉar mi jam povas diri, ke mi vivis dum almenaŭ du vesperoj de mia vivo!

— Ho ne, ne! — Nastenjka kriis, kaj larmetoj ekbrilis en ŝiaj okuloj, — ne, ne plu estos tiel, ni ne disiĝos tiel! Kio estas du vesperoj!

— Ho, Nastenjka, Nastenjka! Ĉu vi scias, ke vi por longe pacigis min kun mi mem? Ĉu vi scias ke mi neniam plu pensos pri mi same malbone, kiel mi faris en iuj momentoj? Ĉu vi scias ke eble mi jam ne plu bedaŭros pro tio ke mi faris en mia vivo krimon kaj pekon — ja tia vivo mem estas krimo kaj peko? Kaj ne pensu ke mi iom troiĝas, ne pensu tion, Nastenjka, ja min foje atakas minutoj de tia angoro, tia angoro... Ja dum tiaj minutoj ŝajnas al mi ke mi neniam kapablos komenci vere vivi; ĉar ŝajnis al mi ke mi perdis ĉiun takton kaj ĉiun

percepton de la nuno, realo; ĉar finfine mi damnis min mem; ĉar post miaj fantastaj noktoj min trafas teruraj minutoj de rekonsciigo! Interalie mi aŭdas kiel ĉirkaŭe bruas kaj turniĝas homamaso en viva turbulo, mi aŭdas kaj vidas kiel homoj vivas — vivas reale; mi vidas ke ilia vivo ne estas malpermesita por ili, ke ilia vivo ne rompiĝos kiel songo aŭ vizio, ke ilia vivo estas ĉiam renoviĝanta, eterne juna kaj neniu horo de tiu vivo similas al la alia, dum tre morna kaj banale unutona estas la timida fantazio, sklavino de ombro aŭ ideo, sklavino de unua nubo, kiu subite ŝirmas la sunon kaj angore premas la veran peterburgan koron, kiu tiel vartas sian sunon — sed kia fantazio povas esti en angoro! Mi sentas ke ĝi finfine laciĝas, elĉerpiĝas pro eterna streĉo, tiu *neelĉerpebla* fantazio, ĉar oni ja maturiĝas, forpelas siajn antaŭajn idealojn: ili dispolveriĝas, dispeciĝas; kaj ĉar mankas alia vivo, do necesas konstrui ĝin el la ruinoj. Sed intertempe la animo petas kaj volas ion alian! Kaj vane la revulo fosas en siaj malnovaj revoj, kvazaŭ en cindro, serĉante en ĝi almenaŭ iun fajron por rebruligi ĝin, per revenigita fajro varmigi la fridiĝintan koron kaj revivigi en ĝi ĉion kio antaŭe estis tiel kara, kio kortuŝis, kio boligis la sangon, kio elŝiris larmojn el okuloj kaj tiel belege trompis! Ĉu vi scias, Nastenjka, kia mi fariĝis? Ĉu vi scias ke mi estas devigita celebri datrevenon de miaj sentoj, datrevenon de tio kio antaŭe estis kara, kio fakte neniam okazis — ĉar la datreveno estas celebrata pri la samaj stultaj, senkarnaj revoj — kaj mi devas fari tion ĉar eĉ tiuj stultaj revoj mankas, ĉar mi ne havas ion por forpeli ilin: ja ankaŭ revoj estas forpeleblaj! Ĉu vi scias ke nun mi ŝatas rememori kaj reviziti en certa tempo la lokojn, kie mi estis propramaniere feliĉa, mi ŝatas konstrui mian nunon agordigante ĝin kun nerevenigebla pasinteco, kaj mi ofte vagas kvazaŭ ombro, senbezone kaj sencele, sur peterburgaj stratetoj kaj stratoj. Kiaj rememoroj! Mi rememoras, ekzemple, ke ĝuste ĉi tie precize antaŭ unu jaro, samtempe kaj samhore sur la sama trotuaro mi vagis same solece, same enue kiel nun! Kaj mi rememoras, ke ankaŭ tiam la revoj estis malgajaj, kaj kvankam pli frue ne estis pli bone, sed mi sentas ke tiam la vivo estis kvazaŭ pli facila kaj pli trankvila, kaj ke tiam mi ne havis la nigrajn pensojn, kiuj nun kroĉiĝas al mi; ke mi ne havis tiujn rimorsojn, mornajn kaj sombrajn rimorsojn, kiuj nek tage nek nokte lasas min trankvila. Kaj mi demandas min: kie estas viaj revoj? Kaj mi balancas la kapon, parolante: kiel rapide flugas la jaroj!

Kaj mi denove demandas min: kion vi faris kun viaj jaroj? Kie vi sepultis vian plej bonan tempon? Ĉu vi vivis aŭ ne? Rigardu, mi diras al mi, rigardu, ke la mondo fariĝas malvarma. Pasos pliaj jaroj, kaj ilin sekvos la morna soleco, venos maljuneco kun bastono, kaj post ili — tristo kaj angoro. Via fantasta mondo paliĝos, ŝtoniĝos kaj velkos viaj revoj, ili forfalos kvazaŭ flavaj folioj de arboj... Ho, Nastenjka! Ja estos malgaje resti sola, tute sola, kaj eĉ ne havi ion por bedaŭri — nenion, vere nenion... ĉar ĉio perdita iam, tute ĉio, ĉio estis nenio, ronda stulta nulo, estis nura revado!

— Nu, ne plu kompatigu min! — Nastenjka elparolis, sekigante larmeton fluintan el ŝia okulo. — Nun fino! De nun ni estos kune; okazu kio ajn al mi, sed ni neniam disiĝos. Aŭskultu. Mi estas simpla junulino, kvankam la avino dungis por mi instruiston; sed, vere, mi komprenas vin, ĉar ĉion kion vi ĵus rakontis al mi, mi mem travivis, kiam la avino alpinglis min al sia robo. Certe mi ne povos rakonti same bone kiel vi, mi ne lernis tion, — ŝi timide aldonis, ĉar ŝi daŭre havis iun respekton al mia patosa parolado kaj al miaj altstilaj vortoj, — sed mi ĝojas, ke vi tute malfermis vin por mi. Nun mi konas vin komplete, konas vin tutan. Kaj ĉu vi scias? Mi volas rakonti al vi mian historion, tute malkaŝe, kaj kompanse vi poste donu konsilon al mi. Vi estas tre saĝa homo; ĉu vi promesas doni al mi la konsilon?

— Aĥ, Nastenjka, — mi respondis, — kvankam mi neniam estis konsilanto, des pli saĝa konsilanto, nun mi vidas ke se ni ĉiam tiel vivos, tio estos tre saĝa kaj ĉiu donos al la alia plurajn saĝajn konsilojn! Nu bone, ĉarma mia Nastenjka, kian konsilon vi volas? Diru al mi rekte; nun mi estas tiel gaja, feliĉa, aŭdaca kaj saĝa, ke mi rapide trovos necesajn vortojn.

— Ne, ne! — Nastenjka interrompis ridante, — mi bezonas ne nur saĝan konsilon, mi bezonas konsilon elkoran, fratecan, kian vi donus se vi jam dum jarcento amus min!

— Bone, Nastenjka, bone! — mi jubilis, — eĉ se mi jam dum dudek jaroj amus vin, mi neniam amus vin pli forte ol nun!

— Donu vian manon! — Nastenjka diris.

— Jen ĝi! — mi respondis, donante la manon.

— Do, ni komencu mian historion!

HISTORIO DE NASTENJKA

— Duonon de l' historio vi jam scias, tio signifas ke vi scias ke mi havas maljunan avinon...

— Se la alia duono estas same mallonga kiel ĉi tiu... — mi interrompis ekridinte.

— Silentu kaj aŭskultu. Antaŭ ĉio ni interkonsentu: ne interrompu min, alikaze mi verŝajne ekstumblos. Nu, aŭskultu trankvile.

Mi havas maljunan avinon. Mi loĝas ĉe ŝi ekde la infanaĝo, ĉar miaj patro kaj patrino mortis. Evidente la avino antaŭe estis pli riĉa, ĉar ŝi ankaŭ nun rememoras pri pli bona tempo. Ŝi instruis al mi la francan, kaj poste dungis por mi instruiston. Kiam mi havis dek kvin jarojn (nun mi havas dek sep), la studado finiĝis. Ĝuste tiutempe mi faris la petolaĵon; mi ne diros al vi kion mi faris; sufiĉas mencii ke la afero estis malgrava. Sed iumatene la avino alvokis min kaj diris, ke pro sia blind-eco ŝi ne povas kontroli min, prenis la pinglon kaj fiksas mian robon al la sia, kaj tuj diris, ke ni sidos tiel la tutan vivon, se mi ne fariĝos pli bona. Koncize dirante, komence ne estis eble deiri: mi laboris, legis, studis — ĉiam ĉe la avino. Unufoje mi provis ruzi kaj konvinkis Fjoklan sidiĝi sur mian lokon. Fjokla estas nia servistino, ŝi estas surda. Fjokla sidiĝis anstataŭ mi; la avino tiutempe ekdormis en fotelo, kaj mi foriris gaste al mia amikino. Nu, malbone finiĝis. Dum mia foresto la avino vekigis kaj ion demandis, pensante ke mi daŭre sidas trankvile sur la loko. Fjokla vidis ke la avino estas demandanta, sed ŝi mem ne aŭdis la avinon, iom pensis, kion ŝi faru, poste malkroĉis la pinglon kaj forkuris...

Ĉi tie Nastenjka haltis kaj ekridegis. Ankaŭ ni ekridis. Ŝi tuj ĉesis.

— Aŭskultu. Ne moku la avinon. Mi ridas ĉar estas ridinde... kion fari se la avino estas vere tia, tamen mi ŝin iom amas. Nu, tiam mi ricevis la punon: mi estis tuj residigita sur la lokon, kaj eĉ ne estis eble moviĝi.

»Mi ankoraŭ forgesis rakonti ke ni — tio estas la avino — posedas domon, pli ĝuste etan dometon, kun trifenestra fasado, tute lignan, kaj malnovan samkiel la avino; supre estas mezanino. Do tie ekloĝis nova luanto...

— Sekve, estis ankaŭ la malnova luanto? — mi rimarkis pretere.

— Certe estis, — Nastenjka respondis, — kaj li scipovis silenti pli bone ol vi. Vere, li apenaŭ movis la langon. Li estis olduleto, seka,

muta, blinda, lama, fine ne plu eblis por li vivi sur la tero, kaj li mortis; kaj poste ni ekbezonis novan loĝanton ĉar ni ne povas nin vivteni sen luanto: la lupago kaj la pensio de la avino estas niaj nuraj enspezoj. La nova loĝanto estis juna homo el alia loko. Ĉar li ne marĉandis, la avino akceptis lin kaj poste ŝi demandis min: “Nastenjka, ĉu nia loĝanto estas juna aŭ ne?” Mi ne volis trompi: “Nu, — mi diris, — avinjo, ne tute juna, sed ne oldulo”. “Kaj ĉu belaspekta?” — la avino demandis.

Mi denove ne volis trompi kaj diris: “Jes, kun bela aspekto”. La avino diris: “Aĥ! Malfeliĉo, malfeliĉo! Mi diras tion al vi, nepinjo, por ke vi ne tro rigardu al li. Kia tempo! Verŝajne, tute malgrava loĝanto, sed ja belaspekta: ne tiel estis antaŭe!”

La avino ŝategis ĉion, kio estis antaŭe! Kaj ŝi estis pli juna antaŭe, kaj la suno estis pli varma antaŭe, kaj kremo antaŭe ne tiel rapide acidiĝis — ĉio antaŭe! Jen mi sidas kaj silentas, sed interne mi pensas: kial la avino mem donas al mi ideon, demandante ĉu la loĝanto estas juna kaj bela. Mi ekpensis tiel, sed tuj rekomencis kalkuli trikmaŝojn, ektrikis ŝtrumpon kaj poste tute forgesis pri tio.

Iumatene la loĝanto venis al ni por ekscii pri la promesita tapetado de la ĉambro. Post kelkaj vortoj komenciĝis interparolo, ĉar la avino estas babilema. Ŝi diras: “Nastenjka, iru al mia dormoĉambro kaj portu la abakon”. Mi impete stariĝis, ial tute ruĝiĝis kaj forgesis ke mi sidis alpinglita; mi devintus nerimarkeble malkroĉi min, por ke li nenion rimarku, sed mi impetis tiel, ke la avina fotelo moviĝis. Kiam mi ekvidis ke la loĝanto jam ĉion eksciis pri mi, mi ruĝiĝis, stariĝis surloke kaj subite ekploris — estis tiel honte kaj amare tiuminute, ke mi volis vidi nenion en la tuta mondo! La avino kriis: “Kial vi staras?” — kaj mi eĉ pli... la loĝanto konstatis ke mi hontas pro lia ĉeesto, adiaŭe riverencis kaj tuj foriris!

De tiam mi ĉe ajna koridora bruo estas preskaŭ morta. Mi pensis, ke la loĝanto venas, kaj nerimarkeble por ajna okazo estis malkroĉanta la pinglon. Sed ĉiufoje ne li estis, ne li venis. Post du semajnoj la loĝanto sendis Fjoklan por diri, ke li havas plurajn francajn librojn, kaj ke ĉiuj libroj estas bonaj, do legindaj; kaj ĉu la avino eble volas, ke mi voĉlegu ilin por ke ŝi ne enuu? La avino danke konsentis, ŝi nur konstante demandis, ĉu la libroj estas moralaj, ĉar se la libroj estas senmoralaj, do vi, Nastenjka, ŝi diris, neniel legu ilin, vi lernos pri malbono.

— Sed kion mi lernos, avinjo? Kio estas skribita tie?

— Ha! — ŝi diris, — tie estas skribite kiel junuloj tentas bonmorajn junulinojn, kiel ili kun preteksto pri edziĝo, forportas ilin el la gepatra hejmo kaj poste lasas la malfeliĉulinojn al hazardo de la sorto, kaj tiuj pereas plej plorindmaniere. Mi, — la avino diris, — legis multajn tiajn librojn, kaj ĉio estas tiel bele priskribita, ke la tutan nokton mi sidas, kviete legante. Sed vi, Nastenjka, ne legu ilin. Kiajn librojn, — ŝi diris, — li sendis?

— Estas nur romanoj de Walter Scott, avinjo.

— Romanoj de Walter Scott! Ha, sed eble estas ĉi tie iuj amind-umoj. Rigardu, ĉu li metis en la librojn iun amletereton?

— Ne, avinjo, forestas letereto.

— Rigardu sub la librodorso; foje tiuj apaĉoj ŝovas leteretojn sub la librodorson!

— Ne, avinjo, ankaŭ sub la dorso nenio estas.

— Nu, bone.

Jen ni komencis legi Walter Scott, kaj nur dum unu monato tra-legis preskaŭ duonon. Li poste sendis pliajn librojn. Li sendis librojn de Puŝkin, kaj fine mi ne povis vivi sen libroj kaj ĉesis pensi kiel edziniĝi al ĉina princo.

Tiel daŭris longe, ĝis mi hazarde renkontiĝis kun la loĝanto sur la ŝtuparo. La avino sendis min por io. Li haltis, mi ruĝiĝis, ankaŭ li ruĝiĝis; tamen li ekridis, salutis min, demandis pri sano de la avino kaj diris: “Do, ĉu vi tralegis la librojn?” Mi respondis: “Mi tralegis”. “Kion do, — li diris, — vi plej ŝatis?” Mi diris: “Al mi plej plaĉis “[Ivanhoe](#)” kaj Puŝkin”. Tiufoje tiel finiĝis.

Post unu semajno ni denove hazarde renkontiĝis sur la ŝtuparo. Tiam la avino ne sendis min, sed mi mem ion bezonis. Estis la tria horo, kaj je tiu tempo la loĝanto ĉiam venis hejmen. “Saluton!” — li diras. Ankaŭ mi salutis lin.

— Sed ĉu vi, — li diris, — enuas tutajn tagojn sidante kun la avino?

Kiam li demandis tion, mi, eĉ ne scias kial, tuj ruĝiĝis, ekhontis, kaj denove sentis ofendon, verŝajne ĉar jam aliaj komencis demandi pri tio. Mi intencis ne respondi kaj foriri, sed ne havis fortojn por tio.

— Aŭskultu, — li diris, — vi estas bonkora junulino! Pardonu min pro miaj vortoj, sed mi certigas vin, ke mi pli ol via avino deziras bonon al vi. Ĉu vi havas iujn amikinojn, kiujn vi povus viziti?

Mi diris, ke mi havas neniun krom Manjo, sed ŝi forveturis al Pskov.

— Aŭskultu, — li diris, — ĉu vi volas viziti teatron kun mi?

— Teatron? Ĉu eblas sen la avino?

— Sed vi, — li diris, — provu iel kaŝe de la avino...

— Ne, mi ne volas trompi la avinon. Adiaŭ!

— Do, adiaŭ, — li diris sed neniel mem reagis.

Sed post la tagmanĝo li venis al ni, sidiĝis kaj longe parolis kun la avino; li demandis, ĉu ŝi vizitas iun, ĉu ŝi havas konatojn, kaj subite diris:

— Hodiaŭ mi luis loĝion en operejo; estos prezentata “La barbiro de Sevilo”. Miaj konatoj volis kuniri, sed poste rifuzis, do la bileto restis ĉe mi.

— “La barbiro de Sevilo”! — la avino ekkriis, — ĉu tiu sama “Barbiro”, kiun oni ludis antaŭe?

— Jes, — li diris, — estas tiu sama “Barbiro”, — kaj li rigardis al mi. Sed mi jam ĉion komprenis, ruĝiĝis, kaj mia koro pro atendo ekfrapegis!

— Ĉu vere, — la avino diris, — eblas ne scii. Mi mem antaŭe en hejmaj spektakloj rolis Rosinan!

— Do ĉu vi volas veni hodiaŭ? — la loĝanto diris. — Ja la bileto estos vere perdita!

— Nu, verŝajne, ni venu, — la avino diris, — kial ne veni? Ja mia Nastenjka neniam estis en teatro.

Dio mia, kia ĝojo! Tuj ni pretiĝis, vestis nin kaj forveturis. La avino malgraŭ la blindeco deziris aŭskulti la muzikon, kaj krome ŝi estas bonkora oldulino: ŝi plej deziris amuzi min, ja ni mem neniam decidus fari tion. Pri mia impresado de “La barbiro de Sevilo” mi ne rakontu, sed la tutan vesperon la loĝanto tiel bone rigardis min kaj tiel bone parolis, ke mi tuj komprenis, ke matene li volis elprovi min, proponinte ke mi sola veturu kun li. Nu, kia ĝojo! Mi enlitiĝis tiel fiera kaj gaja, mia koro tiel batis, ke mi ricevis etan febron, kaj mi la tutan nokton songdeliris pri “La barbiro de Sevilo”.

Mi esperis ke poste li vizitos nin pli ofte, sed ne tiel okazis. Li preskaŭ tute ĉesis. Unufoje monate li venis sed nur por inviti al teatro. Eble dufoje ni poste denove vizitis teatron. Sed pri tio mi vere malkontentis. Mi vidis ke li nur kompatas min ĉar mi estis kvazaŭ en prizono ĉe la avino, nenio pli. Iom post iom io okazis al mi: mi ne povis kviete sidi,

mi ne povis legi, mi ne povis labori, jen mi ridis, jen faris iun aĉaĵon al la avino, aŭ simple ploris. Fine mi maldikiĝis kaj preskaŭ malsaniĝis. La opera sezono finiĝis, kaj la loĝanto tute ĉesis viziti nin; kiam ni havis hazardajn renkontiĝojn — certe, sur la sama ŝtuparo — li silente riverencis tre serioze, kvazaŭ li nenion volus diri; kaj kiam li estis mal-suprenirinta preskaŭ al la sojlo, mi ankoraŭ staris meze de la ŝtuparo, ruĝa kvazaŭ ĉerizo, ĉar mia sango ekfluis kapen, kiam ni renkontiĝis.

Nun estas la fino. Precize antaŭ unu jaro, en majo, li venis al ni kaj diris al la avino, ke li fintraktis ĉi tie sian aferon kaj estas denove forironta por unu jaro en Moskvon. Aŭdinte tion, mi paliĝis kaj falis sur seĝon kvazaŭ morta. La avino nenion rimarkis kaj li, anoncinte ke li forveturos de ni, riverencis kaj foriris.

Kion mi povis fari? Mi pensis-pensis, sopiris-sopiris, kaj fine decidiĝis. Sekvatage li devis forveturi, kaj mi decidis ĉion fini tiuvespere post la enlitiĝo de la avino. Tiel okazis. Mi ŝovis en sakon ĉiujn trovitajn robojn, necesajn tolaĵojn, kaj kun la sako enmane, nek viva nek morta, venis en la mezaninon de nia loĝanto. Al mi ŝajnis, ke mi dum tuta horo estis supreniranta laŭ la ŝtuparo. Kiam mi malfermis lian pordon, li ekkriis, rigardante al mi. Li pensis ke mi estas fantomo, kaj impetis por doni al mi akvon, ĉar mi apenaŭ tenis min sur la kruroj. Mia koro batis tiel forte ke doloris min la kapo, kaj la menso malklariĝis. Kiam mi rekonsciiĝis, mi simple metis mian sakon sur lian liton, sidiĝis apude, kovris la vizaĝon per la manoj kaj larmabunde ekploris. Li ŝajne tuj ĉion komprenis kaj staris antaŭ mi pala kaj tiel malgaje rigardis al mi, ke mia koro ŝrumpegis.

— Aŭskultu, — li komencis, — aŭskultu, Nastenjka, mi nenion povas; malriĉa homo mi estas nun; mi dume nenion havas, eĉ ne indan postenon; kiel ni vivtenus nin se mi edziĝus al vi?

Ni longe parolis, sed mi fine furioziĝis kaj diris, ke mi ne povos vivi ĉe la avino, ke mi fuĝos de ŝi, ke mi ne volas esti alkrōĉita per pinglo, ke mi malgraŭ ĉio veturos kun li en Moskvon, ĉar mi ne povos vivi sen li. Kaj honto, kaj amo, kaj digno — ĉio kune parolis en mi, kaj mi preskaŭ konvulsianta falis sur la liton. Mi timegis rifuzon!

Li kelkajn minutojn sidis silente, poste stariĝis, proksimiĝis al mi kaj prenis mian manon.

— Aŭskultu, mia bonkora, mia kara Nastenjka! — li komencis,

ankaŭ sufokante larmojn, — aŭskultu. Mi ĵuras ke se iam mi sufiĉe bonstato por edziĝo, tiam nepre vi faros min feliĉa; mi certigas vin, ke nun nur vi povus feliĉigi min. Aŭskultu, mi veturos al Moskvo kaj restos tie precize unu jaron. Mi esperas ordigi miajn aferojn. Mi ĵuras al vi ke post mia reveno, se vi ne ĉesos ami min, ni estos feliĉaj. Sed nun estas neeble, mi ne povas, mi ne rajtas ion promesi. Sed mi ripetas, ke se post unu jaro tio ne okazos, do iam nepre okazos — certe se vi ne preferos iun alian, ĉar mi ne rajtas kaj ne kuraĝas preni iun vian promeson.

Jen tion li diris al mi kaj forveturis la sekvan tagon. Ni kune decidis nenion diri al la avino. Li deziris tiel. Do, nun mia historio estas preskaŭ finita. Pasis precize unu jaro. Li venis, li jam estas ĉi tie dum tri tagoj, kaj, kaj...

— Kaj kio? — mi ekkriis senpacience dezirante aŭdi la finon.

— Kaj li ĝis nun ne aperis! — Nastenjka respondis, kvazaŭ rekollektante la fortojn. — Li donas neniun vivsignon.

Ĉi tie ŝi haltis, iom silentis, mallevis la kapon, kaj subite, kovrinte la vizaĝon per la manoj, ekploregis tiel, ke mia koro renversiĝis pro ĉi ploregoj.

Mi neniel atendis tian finon.

— Nastenjka! — mi ekparolis per timida kaj kaĵola voĉo, — Nastenjka! Je Dio, ne ploru! Kial vi scias tion? Eble li ankoraŭ ne aperis...

— Aperis, aperis! — daŭrigis Nastenjka. — Li aperis, mi scias tion. Ni havis interkonsenton, fiksitan ankoraŭ tiam, tiuvespere, antaŭ lia forveturo; kiam ni jam diris ĉion kion mi rerakontis al vi, kaj kiam ni jam decidis ĉion, ni venis ĉi tien por promeni, ĝuste al ĉi tiu kajo. Estis la deka vespere; ni sidis sur ĉi tiu benko; mi ne plu ploris, estis dolĉe aŭdi kion li parolis... Li diris, ke tuj post la alveno li venos al ni, kaj se mi ne rifuzos lin, ni ĉion diros al la avino. Nun li venis al la urbo, mi scias tion, sed ĉi tien li ne venas, ne venas!

Kaj ŝi denove ekploregis.

— Dio mia! Ĉu vere ne eblas helpi en via malfeliĉo? — mi ekkriis stariĝinte de la benko en despero. — Diru, Nastenjka, ĉu eble mi vizitu lin?..

— Ĉu tio eblas? — ŝi demandis, subite levinte la kapon.

— Ne, certe ne! — mi komprenis, rekonsciiĝinte. — Sed jen: skribu leteron.

— Ne, tio ne eblas, tute ne eblas! — ŝi respondis firme, sed jam mallevinte la kapon kaj ne rigardante al mi.

— Kial ne eblas? Pro kio ne eblas? — mi daŭrigis, kaptinte mian ideon. — Sed ĉu vi scias, Nastenjka, kiaspecan leteron? Leteroj ja estas diversaj... Aĥ, Nastenjka, estas tiel! Konfidu min, konfidu! Mi ne donos al vi malbonan konsilon. Ĉio ĉi estas aranĝebla! Vi ja komencis la unuan paŝon — kial do nun...

— Ne eblas, ne eblas! Tio aspektos kvazaŭ mi trudus min...

— Aĥ, mia bonkora Nastenjka! — mi interrompis ŝin ne kaŝante rideton. — Ja ne tiel, certe ne; vi certe rajtas, ĉar li ja promesis al vi. Mi konkludas laŭ ĉio, ke li estas delikata homo, ke li agis bone, — mi daŭrigis pli kaj pli admirante la logikecon de miaj argumentoj kaj rezonoj, — kiel li agis? Li ligis sin per promeso. Li diris ke se li iam edziĝos, li edziĝos al neniuj krom vi; sed por vi li lasis plenan liberon en ajna momento rifuzi lin... tiukaze vi povos fari la unuan paŝon, vi rajtas, vi havas avantaĝon antaŭ li, por liberigi lin de lia promeso...

— Aŭskultu, kiel vi skribus?

— Kion?

— La leteron.

— Mi skribus jene: “Estimata sinjoro...”

— Ĉu nepre necesas komenci per “estimata sinjoro”?

— Nepre! Cetere, kial? Mi pensas...

— Nu, nu! plu!

— “Estimata sinjoro! Pardonu min pro...” Sed ne, tute ne necesas pardonpeti! La fakto mem ĉion repravigas, simple skribu: “Mi skribas al vi. Pardonu mian senpaciencon; sed mi la tutan jaron estis feliĉa pro la espero; ĉu mi kulpas ke mi nun ne povas elteni eĉ unu tagon de dubo? Nun, kiam vi alvenis, eble vi jam ŝanĝis vian intencon. Do ĉi tiu letero diros al vi, ke mi ne plendas nek akuzas vin. Mi ne akuzas vin pro tio, ke mi ne havas influon al via koro; tia estas mia sorto!

Vi estas nobla homo. Vi ne mokos kaj ne domaĝos pro miaj malpaciencaj linioj. Rememoru, ke ilin skribas kompatinda junulino, ke ŝi estas sola, ke neniuj povas nek instrui ŝin nek konsili, kaj ke ŝi neniam povis mem regi sian koron. Sed pardonu min pro tio, ke en mian animon almenaŭ por momentero enŝteliĝis suspekto. Vi ne kapablas eĉ pense ofendi tiun, kiu vin tre amas kaj amas”.

— Jes! Ĝuste tiel mi pensis! — Nastenjka ekkriis, kaj ĝojo ekbrilis en ŝiaj okuloj. — Ho! Vi solvis miajn dubojn, Dio mem sendis vin al mi! Dankon, dankon al vi!

— Pro kio? Ĉu pro tio, ke Dio sendis min? — mi respondis, admire rigardante al ŝia ĝoja vizaĝo.

— Pro io ajn.

— Aĥ, Nastenjka! Ja ni dankas foje iujn homojn nur pro tio ke ili vivas kun ni. Mi dankas vin pro tio ke mi renkontis vin, pro tio ke mi memoros vin dum mia tuta vivo!

— Nu, sufiĉas, sufiĉas! Nun jen: aŭskultu: tiam ni interkonsentis, ke tuj post la alveno li sciigos min pri si per tio, ke li lasos leteron por mi en certa loko, ĉe miaj konatoj, bonkoraj kaj simplaj homoj, kiuj nenion scias pri ĉi tio; aŭ se ne estos eble skribi al mi leteron, ĉar en letero ne ĉiam eblas ĉion rakonti, li je la tago de la alveno venos ekzakte je la deka vespere ĉi tien, kie ni interkonsentis renkontiĝi. Pri lia alveno mi jam scias; sed jam la trian tagon estas nek lia letero nek li mem. MATENE mi neniel povas foriri de la avino. Transdonu mian leteron al tiuj bonkoraj homoj, pri kiuj mi diris, ili mem plusendos ĝin, kaj se estos respondo, vi mem alportos ĝin al mi je la deka vespere.

— Sed letero, letero! Ja unue necesos skribi la leteron! Kaj ĉio ĉi okazos eble nur postmorgaŭ.

— Letero... — Nastenjka respondis, iom konfuzite, — letero... sed...

Sed ŝi ne finparolis. Ŝi unue forturnis de mi sian vizaĝeton, roze ruĝiĝis, kaj subite mi trovis en mia mano leteron, evidente jam delonge skribitan, tute pretan kaj fermitan. Iu konata, ĉarma, gracia rememoro fulmis en mia kapo!

— **R,o — ro, s,i — si, n,a — na,** — mi komencis.

— Rosina! — ni ambaŭ ekkantis: mi, preskaŭ brakumante ŝin pro raviĝo; ŝi, ruĝiĝinte tiel forte kiel ŝi kapablis ruĝiĝi kaj ridante spite al la larmoj, kiuj kiel perletoj tremis sur ŝiaj nigraj okulharoj.

— Nu sufiĉas, sufiĉas! Nun adiaŭ! — ŝi diris haste. — Jen la letero por vi, jen la adreso al kiu ĝi estas portenda. Adiaŭ! Ĝis revido! Ĝis morgaŭ!

Ŝi forte premis miajn manojn, kapjesis kaj sage forfulmis en sian strateton. Mi longe staris surloke, adiaŭante ŝin per la okuloj.

“Ĝis morgaŭ! ĝis morgaŭ!” — resonis en mia kapo, kiam ŝi malaperis el mia vido.

La tria nokto

La hodiaŭa tago estis trista, pluvema, senluma, samkiel mia estonta maljuneco. Min premis tre strangaj pensoj, tre malserenaj perceptoj, en mia kapo amasiĝis demandoj ankoraŭ tre ne klaraj por mi, — sed mankis fortoj kaj deziro solvi ilin. Ne mi kapablis solvi ĉion ĉi!

Ni ne intervidiĝos hodiaŭ. Hieraŭ, kiam ni adiaŭis, la nuboj estis kovrantaj la ĉielon, kaj leviĝis nebulo. Mi diris ke morgaŭ estos malbona tago; ŝi nenion respondis, ŝi ne volis paroli kontraŭ si mem; por ŝi tiu tago estis hela kaj klara, kaj neniu nubo povus ombri ŝian feliĉon.

— Se estos pluvo, ni ne intervidiĝos! — ŝi diris. — Mi ne venos.

Mi pensis ke ŝi eĉ ne rimarkis la hodiaŭan pluvon, tamen ŝi efektive ne venis.

Hieraŭ estis nia tria rendevuo, nia tria nokto...

Tamen ĝojo kaj feliĉo faras homon belega! la koro arde bolas pro amo! Ŝajne, vi volas flugi vian tutan koron en alian koron, vi volas ke ĉio gaju kaj ridu. Kaj kiom infekta estas ĉi ĝojo! Hieraŭ en ŝiaj vortoj estis tiom da tenero, tiom da favoro al mi estis en ŝia koro... Kiel ŝi zorgis pri mi, estis tre karesema kun mi, tre kuraĝigis kaj varmigis mian koron! Ho, kiom da koketemo pro la feliĉo! Sed mi... Mi kredis ĉion ĉi tute malfalsa, mi pensis ke ŝi...

Sed, Dio mia, kial mi povis pensi tiel? kial mi estis tiom blinda, ja ĉion jam prenis la alia, ĉio estis ne mia; ja, fine, eĉ tiu ŝia tenero, ŝia zorgo, ŝia amo... jes, la amo al mi, — estis nenio alia krom la ĝojo pri baldaŭa renkontiĝo kun la alia kaj la deziro trudi al mi sian feliĉon?.. Kiam li ne venis, kiam nia atendo evidentiĝis vana, ŝi paŭtis, ŝi fariĝis timida kaj ektimis. Ĉiuj ŝiaj movoj kaj vortoj jam fariĝis malpli leĝeraj, petolemaj kaj gajaj. Kaj — stranga afero — ŝi duobligis sian atenton al mi, kvazaŭ senkonscie dezirante verŝi sur min tion, kion ŝi deziris por si mem, kies eventualan nerealigon ŝi mem timis. Mia Nastenjka fariĝis tiel timida kaj tiel ektimis, ke finfine ŝi ŝajne komprenis, ke mi amas ŝin, kaj kompatis mian povran amon. Same ni, kiam ni estas

malfeliĉaj, pli forte sentas malfeliĉon de la aliaj; la sento ne rompiĝas, sed koncentriĝas...

Mi venis al ŝi kun la sentoplena koro kaj apenaŭ ĝisatendis la renkontiĝon. Tiam mi ne antaŭsentis tion, kion mi nun perceptas. Ŝi radiis ĝojon, ŝi atendis la respondon. La respondo estis li mem. Li devis veni, alkuri post ŝia voko. Ŝi venis je unu horo pli frue ol mi. Komence ŝi ridegis pri ĉio, ridis pri ĉiu mia vorto. Apenaŭ ekparolinte mi silentiĝis.

— Ĉu vi scias kial mi estas tiel ĝoja? — ŝi diris, — tiel ĝoja rigardi al vi? kial mi tiel amas vin hodiaŭ?

— Kial do? — mi demandis, kaj mia koro ektemis.

— Mi amas vin ĉar vi ne enamiĝis al mi! Se sur via loko estus iu alia, tiu komencus ĝeni, trudi sin, lamenti, li ekmalsanus, sed vi estas tiel aminda!

Ĉi tiam ŝi tre forte premis mian manon, kaj mi preskaŭ ekkriis. Ŝi ekridis.

— Dio! kia amiko vi estas! — ŝi komencis tre serioze post minuto. — Dio sendis vin al mi! Nu, kio okazus al mi, se nun vi ne estus kun mi? Vi estas tiel sindonema! Vi tre bone amas min! Post mia edziniĝo ni tre amikos, pli ol gefratoj. Mi amos vin preskaŭ same kiel lin...

Iu terura sopiro ekposedis min tiumomente; tamen io simila al rido ekmoviĝis en mia animo.

— Vi histerias, — mi diris, — vi timas; vi pensas, ke li ne venos.

— Ne diru tiel! — ŝi respondis, — se mi estus malpli feliĉa, mi verŝajne ekplorus pro via nekredemo kaj pro viaj riproĉoj. Sed vi pensigis min kaj donis al mi longan pensotaskon; sed mi pripensos tion poste, kaj nun mi konfesu al vi ke vi parolas la veron. Jes! kvazaŭ mi estus ne mi; mia tuto estas atendanta, kaj mi ĉion sentas iel tro leĝere. Nu, sufiĉe, ni lasu la sentojn!..

Ĉi tiam aŭdiĝis paŝoj, kaj en la krepusko aperis preterpasanto, kiu iris renkonte al ni. Ni ambaŭ ektemis; ŝi apenaŭ ne ekkriis. Mi ellasis ŝian manon kaj faris geston, kvazaŭ mi volus foriri. Sed ni trompiĝis: ne li estis.

— Kion vi timas? Kial vi lasis mian manon? — ŝi diris, redonante ĝin al mi. — Nu, kial? ni renkontu lin kune. Mi volas ke li vidu, kiel ni amas unu la alian.

— Kiel ni amas unu la alian! — mi ekkriis.

“Ho, Nastenjka, Nastenjka! — mi pensis, — vi tre multon diris per tiu vorto! Pro tia amo, Nastenjka, foje malvarmiĝas la koro kaj la animo peziĝas. Via mano estas frida, la mia — varma kiel fajro. Vi estas blinda, Nastenjka!.. Ho! kiel neeltenebla estas feliĉa homo en certa momento! Sed mi ne povas pro tio koleri kontraŭ vi!..”

Fine mia koro tropleniĝis.

— Aŭskultu, Nastenjka! — mi ekkriis, — ĉu vi volas scii kio estis okazanta al mi dum la tuta tago?

— Jes, kio okazis? tuj rakontu! Kial vi ĝis nun silentis!

— Unue, Nastenjka, mi plenumis ĉiujn viajn komisionojn, donis la leteron, vizitis viajn bonkorajn amikojn: poste mi revenis hejmen kaj ekdormis.

— Ĉu nur? — ŝi interrompis ridante.

— Jes, preskaŭ nur, — mi respondis kontraŭvole, ĉar en miaj okuloj jam estis aperontaj stultaj larmoj. — Mi vekiĝis unu horon antaŭ nia rendevuo, sed fartis tiel kvazaŭ mi ne dormus. Mi ne scias kio okazis al mi. Mi iris por rakonti ĉion ĉi al vi, kvazaŭ por mi la tempo haltus, kvazaŭ la nura percepto, la nura sento devus postresti eterne en mi ekde tiu tempo, kvazaŭ la nura minuto devus daŭri eterne kaj kvazaŭ haltus mia tuta vivo... Kiam mi vekiĝis, ŝajnis al mi ke mi rememoris iun muzikan motivon, delonge konatan, ie antaŭe aŭditan, forgesitan kaj dolĉan. Ŝajnis al mi, ke la tutan vivon ĝi strebis forlasi mian animon, kaj nur nun...

— Ah, Dio mia, Dio mia! — Nastenjka interrompis, — kial ĉio estas tia? Mi ne komprenas eĉ unu vorton.

— Ah, Nastenjka! mi volas iel transdoni al vi ĉi tiun strangan impreson... — mi komencis per kompatinda voĉo, en kiu ankoraŭ kaŝiĝis espero, eĉ se tre malproksima.

— Sufiĉas, ĉesu, sufiĉas! — ŝi ekparolis, kaj en unu momento ŝi konjektis, ruzulino!

Subite ŝi fariĝis iel nekutime parolema, gaja, petolema. Ŝi prenis mian manon, ridis, volis ke ankaŭ mi ridu, kaj ĉiu mia konfuzita vorto reeĥis en ŝi per tre sonora kaj tre longa rido... Mi estis ekkoleranta, ŝi subite ekkoketis.

— Aŭskultu, — ŝi komencis, — tamen mi iom bedaŭras ke vi ne enamiĝis al mi. Kiel oni komprenu la homon post tio! Sed tamen,

sinjoro necedemulo, vi ne povas ne laŭdi min pro tio ke mi estas tiel simpla. Mi rakontas ĉion al vi, rakontas ĉion, ajnan stultaĵon penetrintan en mian kapon.

— Aŭskultu! Ĉu estas la dek-unua horo, ŝajne? — mi diris, kiam ritma sonorilado ekzumis de malproksima urba turo. Ŝi subite haltis, ĉesigis la ridon kaj kalkulis.

— Jes, la dek-unua, — ŝi diris per timida, nedecidema voĉo.

Mi tuj pentis pro tio ke mi timigis ŝin, deviginte ŝin kalkuli la horojn, kaj mi damnis min pro tiu paroksismo de malico. Mi ektristis pro ŝi kaj ne sciis kiel mi kompensu mian pekon. Mi ekkonsolis ŝin, komencis serĉi kaŭzojn de lia foresto, diversmaniere argumenti, pruvi. Tiam neniun estis eble trompi pli facile ol ŝin, kvankam ĉiu en simila situacio iel ĝoje akceptas iun ajn konsolon, kaj tre ĝojas se troviĝas almenaŭ ombro de repravigo.

— Estas ja ridinda afero, — mi komencis, pli kaj pli ardiĝante kaj admirante la nekutiman klarecon de mia argumentado, — ja li ne povis veni; vi ankaŭ min trompis kaj enlogis, Nastenjka, kaj mi perdis temponton... Vi nur pensu: li apenaŭ povis ricevi la leteron; eble li ne povas veni nun, eble li respondos, sed lia letero venos ne pli frue ol morgaŭ. Mi morgaŭ je la aŭroro iros por ĝi kaj tuj sciigos vin. Imagu, finfine, mil probablaĵojn: ekzemple, li forestis hejme kiam venis la letero, kaj li eble ankoraŭ ne legis ĝin? Ja ĉio povas okazi...

— Jes, jes! — Nastenjka respondis, — mi eĉ ne pensis pri tio; certe, ĉio povas okazi, — ŝi daŭrigis per la plej cedema voĉo, sed en ĝi, kvazaŭ ĝena disonanco, aŭdeblis iu alia fora ideo. — Jen kion faru, — ŝi daŭrigis, — iru morgaŭ laŭeble plej frue kaj, se vi ricevos ion, tuj sciigu min. Ja vi scias kie mi loĝas? — Kaj ŝi komencis ripetadi sian loĝadreson.

Poste ŝi fariĝis tre tenera, tre timida kun mi... Ŝi, ŝajne, aŭskultis atente kion mi estis diranta al ŝi; sed kiam mi demandis ion al ŝi, ŝi silentis, embarasiĝis kaj forturnis de mi sian kapon. Mi rigardis en ŝiajn okulojn — efektive: ŝi ploris.

— Nu, ĉu eblas, ĉu eblas? Ah, kia infano vi estas! Kia infanaĵo!.. Sufiĉe!

Ŝi provis rideti, trankviliĝi, sed ŝia mentono skuiĝis kaj la brusto plu tremetis.

— Mi pensas pri vi, — ŝi diris post minuto da silento, — vi estas tiel bonkora, ke mi estus ŝtona se ne sentus tion. Sciu, kio venis en mian kapon: mi komparis vin kun li. Kial li ne estas vi? Kial li ne estas tia kia vi estas? Li estas pli malbona ol vi, kvankam mi amas lin pli ol vin.

Mi respondis nenion. Ŝi ŝajne atendis, ke mi diru ion.

— Certe, mi eble ankoraŭ ne tute komprenas lin, ne tute konas lin. Sciu, ke mi ĉiam kvazaŭ timus lin; li ĉiam estis tiel serioza, kvazaŭ fera. Certe, mi scias, ke li nur aspektas tia, sed en lia koro estas pli da tenero ol en la mia... Mi memoras, kiel li rigardis min kiam mi, vi ja memoras, venis al li kun la saketo; sed tamen mi iel tro estimas lin, sed tio ja signifas ke ni ne estas egalaj?

— Ne, Nastenjka, ne, — mi respondis, — tio signifas ke vi amas lin pli ol ĉion en la mondo, kaj amas lin pli ol vin mem.

— Jes, eble estas tiel, — la naiva Nastenjka respondis, — sed sciu, kio venis en mian kapon. Tamen nun mi parolos ne pri li, sed ĝenerale; ĉio ĉi jam delonge estis venanta en mian kapon. Aŭskultu, kial ni ĉiuj ne vivas kiel fratoj kun fratoj? Kial plej bona homo ĉiam kvazaŭ ion kaŝas de la alia kaj silentas? Kial oni ne diras tuj, kio estas en la koro, se oni scias ke la vortoj ne estos vane forĵetitaj? Sed efektive ĉiu aspektas kvazaŭ li estus pli severa ol li vere estas, kvazaŭ ĉiuj timus ofendi siajn sentojn, per tuja montrado de ili...

— Ah, Nastenjka! la veron vi diras; sed ja tio okazas pro multaj kialoj, — mi interrompis, kaj tiam mi mem pli ol iam ajn bridis miajn sentojn.

— Ne, ne! — ŝi respondis kun profunda emociiĝo. — Jen vi, ekzemple, ne estas simila al la aliaj! Mi vere ne scias, kiel eblas rakonti al vi, kion mi sentas; sed ŝajnas al mi, ke vi ekzemple... almenaŭ nun... ŝajnas al mi ke vi ion oferas al mi, — ŝi timide aldonis, ĵetinte al mi rigardon. — Pardonu min pro tio ke mi tiel parolas kun vi: ja mi estas simpla junulino; mi ja ankoraŭ tre malmulton vidis en la mondo kaj, vere, foje ne scias paroli, — ŝi aldonis per la voĉo, tremanta pro iu kaŝita sento, kaj intertempe provante rideti, — sed mi nur volis diri al vi ke mi dankas, kaj ke ankaŭ mi ĉion ĉi sentas... Ho, Dio donu al vi feliĉon pro tio! Ja tio, kion vi rakontis al mi tiam pri via revulo, estas absoluta malvero, aŭ alivorte, mi volas diri, ke tio neniel koncernas vin. Vi estas resaniĝanta, vi vere estas tute alia homo ol tiu kiun vi mem priskribis.

Se vi iam amos iun, donu Dio al vi feliĉon kun ŝi! Sed al ŝi mi nenion deziras, ĉar ŝi estos feliĉa kun vi. Mi scias, mi mem estas virino, kaj vi devas kredi min, kiam mi diras tion al vi...

Ŝi silentiĝis kaj forte premis mian manon. Ankaŭ mi nenion povis diri pro emociiĝo. Pasis kelkaj minutoj.

— Evidente li ne venos hodiaŭ! — ŝi finfine diris, levinte la kapon.
— Malfrue!

— Li venos morgaŭ, — mi diris per la plej certa kaj firma voĉo.

— Jes, — ŝi aldonis fariĝinte gaja, — mi mem nun komprenas ke li venos nur morgaŭ. Do ĝis revido! ĝis revido! Se estos pluvo, mi eble ne venos. Sed postmorgaŭ mi venos, nepre venos, malgraŭ ĉio kio okazos al mi. Nepre estu ĉi tie; mi volas vidi vin, mi ĉion rakontos al vi.

Kaj poste, kiam ni estis adiaŭantaj, ŝi etendis al mi la manon kaj diris serene rigardante al mi...

— Ja de nun ni ĉiam estos kune, ĉu ne?

Ho! Nastenjka, Nastenjka! Se vi sciuz, kiel sola mi nun estas!

Kiam sonoris la naŭa horo, mi ne povis plu sidi en la ĉambro, vestis min kaj eliris, malgraŭ malbona vetero. Mi estis tie, sidis sur nia benko. Mi poste venis al ilia strateto, sed ekhontis kaj revenis, ne rigardinte al iliaj fenestroj, ne ĝisirinte kelkajn paŝojn ĝis ilia domo. Mi revenis hejmen kun tia angoro, kiun mi neniam havis. Kia humida, kia enuiga tempo! Se estus bona vetero, mi promenus tie la tutan nokton...

Sed ĝis morgaŭ, ĝis morgaŭ! Morgaŭ ŝi rakontos ĉion al mi.

Tamen hodiaŭ letero mankis. Sed, verŝajne, tiel devas esti. Ili jam estas kune...

La kvara nokto

Ho Dio, kiel ĉio ĉi finiĝis! Kia estis la fino de ĉio ĉi!

Mi venis je la naŭa horo. Ŝi jam estis tie. Mi ankoraŭ de malproksime rimarkis ŝin; ŝi staris same kiel tiam, je la unua fojo, apoginte sin al la kaja balustrado, kaj ne aŭdis kiam mi venis al ŝi.

— Nastenjka! — mi alvokis ŝin, perforte sufokante mian emociiĝon.

Ŝi rapide turniĝis al mi.

— Nu! — ŝi diris, — nu! Rapide!

Mi rigardis ŝin perpleksigite.

— Nu, kie estas la letero? Ĉu vi alportis la leteron? — ŝi ripetis, kaptinte per la mano la balustradon.

— Ne, mi ne havas leteron, — fine mi diris, — ĉu li ankoraŭ ne venis?

Ŝi terure paliĝis kaj longan tempon rigardis al mi senmove. Mi ruinigis ŝian lastan esperon.

— Nu, estu tiel! — fine ŝi diris per spasmana voĉo, — estu tiel, se li tiel forgesas min.

Ŝi mallevis la okulojn, poste volis rigardi al mi, sed ne povis. Pliajn kelkajn minutojn ŝi estis ekreganta sian emociiĝon, sed subite forturniĝis, sin apoginte al la kaja balustrado, kaj ekploregis.

— Ĉesu, ĉesu! — mi ekparolis, sed mankis al mi fortoj por daŭrigi rigardante al ŝi, kaj kion do mi povus diri?

— Ne konsolu min, — ŝi diris plorante, — ne parolu pri li, ne diru ke li venos, ke li ne forlasis min tiel kruele, tiel malhumane, kiel li faris. Pro kio, pro kio? Ĉu io misa estis en mia letero, en tiu damnita letero?

Ĉi tiam la ploregoj interrompis ŝian voĉon; mia koro estis disŝiriĝanta, dum mi rigardis al ŝi.

— Ho, ĉi tio estas tre malhumane-kruele! — ŝi rekomencis. — Nek unu linio, nek unu linio! Se li almenaŭ respondus ke li ne bezonas min, ke li rezignas de mi; sed li ne skribis eĉ unu linion dum la tutaj tri tagoj! Por li estas facile ofendi, ofendegi la povran, sendefendan junulinon, kies kulpo estas nur ke ŝi amas lin! Ho, kiom multe mi travivis dum ĉi tiuj tri tagoj! Mia Dio! Mia Dio! Kiam mi rememoras ke mi mem venis al li, ke mi humiligis min antaŭ li, ploris, petegis de li almenaŭ guton da amo... Kaj post tio!.. Aŭskultu, — ŝi pluparolis, returnante sin al mi, kaj ŝiaj nigraj okuletoj ekbrilis, — ja ne estas tiel! Ĉi tiel ne povas esti; estas malnature! Aŭ vi aŭ mi eraras; eble li ne ricevis la leteron? Eble li daŭre scias nenion? Ĉu oni povas, pripensu mem, diru al mi, je Dio, klarigu al mi — mi ne povas tion kompreni — ĉu oni povas tiel barbare kaj kruele konduti, kiel li kondutis al mi! Neniu vorto! Sed oni povas pli kore rilati eĉ al plej lasta homo en la mondo. Eble li ion aŭdis, eble iu kalumniis pri mi al li? — ŝi ekkriis, demandante min. — Kiel, kiel vi pensas?

— Aŭskultu, Nastenjka, mi venos morgaŭ al li kiel via komisiito.

— Kaj?

— Mi demandos lin pri ĉio, mi rakontos al li ĉion.

— Kaj do?

— Vi skribos leteron. Ne diru “ne”, Nastenjka, ne diru “ne”! Mi devigos lin respekti vian agon, li ekscios ĉion, kaj se...

— Ne, mia amiko, ne, — ŝi interrompis. — Sufiĉas! Neniun vorton plu, neniun vorton de mi, neniun linion — sufiĉas! Mi ne konas lin, mi ne plu amas lin, mi lin for...ge...sos...

Ŝi ne finparolis.

— Trankviliĝu, trankviliĝu! Sidiĝu ĉi tie, Nastenjka, — mi diris, sidigante ŝin sur la benkon.

— Sed mi estas trankvila. Ne zorgu! Estas bagatelo! Estas larmoj, ili sekiĝos! Ĉu vi pensas ke mi pereigos min, ke mi dronigos min?

Mia koro sentoplenis; mi volis ekparoli sed ne povis.

— Aŭskultu! — ŝi daŭrigis, preninte mian manon, — diru: ĉu vi farus tiel? Ĉu vi forlasus tiun, kiu mem venus al vi? Ĉu vi antaŭ ŝiaj okuloj senhonte mokus ŝin pro ŝia febla, stulta koro? Ĉu vi gardus ŝin? Ĉu vi imagus ke ŝi estis sola, ke ŝi ne povosciis kontroli sin, ke ŝi ne povis gardi sin de la amo al vi, ke ŝi ne kulpas, ke ŝi, finfine, ne kulpas... Ke ŝi nenion faris!.. Ho, mia Dio, mia Dio!

— Nastenjka! — mi finfine kriis, ne plu povante teni mian emociiĝon, — Nastenjka! Vi torturas min! Vi vundas mian koron, vi mortigas min, Nastenjka! Mi ne povas silenti! Mi devas finfine paroli, eldiri tion, kio amasiĝis ĉe mi ĉi tie, en la koro.

Parolante tion mi stariĝis de sur la benko. Ŝi prenis mian manon kaj mirigite rigardis al mi.

— Kio okazis al vi? — ŝi demandis.

— Aŭskultu! — mi diris firme. — Aŭskultu min, Nastenjka! Ĉio, kion mi diros al vi, estos absurda, ĉio estos nerealigebla, ĉio estos stulta! Mi scias ke tio neniam povos okazi, sed mi ja ne povas silenti. Je viaj nunaj suferoj, mi anticipe petegas vin pardoni min!..

— Do, kio, kio? — ŝi diris, ĉesinte plori kaj fikse rigardante al mi, dum stranga scivolemo brilis en ŝiaj mirigitaj okuloj, — kio okazis al vi?

— Tio estas nerealigebla, sed mi amas vin, Nastenjka! Jen kio! Nu, nun ĉio estas dirita! — mi diris, svinginte la manon. — Nun vi scios, ĉu vi povos paroli kun mi same kiel vi ĵus parolis, ĉu vi povos, finfine, aŭdi tion, kion mi diros al vi.

— Kio, kio do? — Nastenjka interrompis, — kio do sekvas el tio?

Mi ja delonge sciis ke vi amas min, sed ĉiam ŝajnis al mi ke vi amas min simple, amas iel ajn. Aĥ, mia Dio, mia Dio!

— Komence estis simple, Nastenjka, kaj nun, nun... mi estas ĝustetia, kia estis vi, veninte al li kun via saketo. Malpli bone ol vi, Nastenjka, ĉar li tiam amis neniun, sed vi ja amas.

— Kion vi diras al mi! Mi, vere, tute ne komprenas vin. Sed aŭskultu, por kio — ne, ne por kio, sed kial — vi ja tiel faris, kaj tiel neatendite... Dio! Mi diras stultaĵojn! Sed vi...

Nastenjka tute konfuziĝis. Ŝiaj vangoj ekflamis; ŝi mallevis la rigardon.

— Kion fari, Nastenjka, kion do mi faru? Mi kulpas, mi misuzis... Sed ne ja, mi ne kulpas, Nastenjka; mi tion aŭdas, sentas, ĉar mia koro diras ke mi pravas, ĉar mi neniel povas ofendi vin, neniel humiligi! Mi estis via amiko; nu, ankaŭ nun mi estas amiko; mi neniel perfidis. Jen miaj larmoj fluas — ili neniun ĝenas. Ili sekiĝos, Nastenjka...

— Sed sidiĝu, sidiĝu, — ŝi diris, sidigante min sur la benkon, — ho, mia Dio!

— Ne! Nastenjka, mi ne sidiĝos; mi jam ne plu povas troviĝi ĉi tie, vi jam ne plu povas vidi min; do mi ĉion diros kaj foriros. Mi volas diri nur ke vi neniam eksciis ke mi amas vin. Mi sepultus mian sekreton. Mi ne torturus vin nun, ĉi-minute, per mia egoismo. Ne! Sed mi ne povis nun elteni; vi mem ekparolis pri tio, vi kulpas, vi kulpas pri ĉio, sed mi ne. Vi ne povas forpeli min de vi.

— Jes ja, mi ne forpelas vin. Jes! — Nastenjka parolis, kaŝante laŭeble sian konfuziĝon, kompatindulino.

— Ĉu vi ne forpelas min? Ĉu vere! Tamen mi mem volis fuĝi de vi. Mi do foriros, sed komence mi ĉion klarigu, ĉar mi ne povis sidi kiam vi parolis, kiam vi ploris ĉi tie, kiam vi turmentiĝis pro tio ke, nu, ke (mi konkretigos, Nastenjka) vi estis malakceptata, ke oni forpuŝis vian amon; mi sentis, mi aŭdis ke en mia koro estas tiom da amo al vi, Nastenjka, tiom da amo!.. Kaj fariĝis tiel amare ĉar mi ne povas helpi vin per ĉi amo... kaj la koro disŝiriĝis, kaj mi — mi ne povis silenti, mi devis paroli, Nastenjka, mi devis paroli!..

— Jes, jes! Diru al mi, parolu al mi tiele! — Nastenjka diris kun nepriskribebla movo. — Eble ŝajnas al vi strange ke mi parolas kun vi tiel, sed... parolu! Mi poste diros al vi! Mi ĉion rakontos al vi!

— Vi kompatas min, Nastenjka; vi simple kompatas min, mia amiketo! Nu, kio pereis, tio estas pereinta! Kio estas dirita, tio ne estas revenigebla. Ĉu ne? Do vi ĉion scias nun. Nu, jen tio estas la deirpunkto. Do bone! Nun ĉio ĉi estas perfekta, sed nur aŭskultu. Kiam vi sidis kaj ploris, mi pensis (Ho, lasu min diri, pri kio mi pensis!), mi pensis ke (sed tio, Nastenjka, certe ne povus esti), mi pensis ke vi... mi pensis ke vi iel... nu, tute iel flanke, ne plu amas lin. Tiam — mi pensis pri tio kaj hieraŭ kaj antaŭhieraŭ, Nastenjka — tiam mi farus tiel, mi nepre farus tiel ke vi ekamu min: ja vi diris, vi mem diris, Nastenjka, ke vi preskaŭ tute ekamis. Do, kio plu? Jen estas preskaŭ ĉio, kion mi volis diri; restas aldoni kio estus okazonta se vi ekamus min; nur tion kaj nenion pli! Aŭskultu, mia amikino — ja malgraŭ ĉio vi estas mia amikino — mi certe estas homo simpla, malriĉa, tute sensignifa, sed ne pri tio temas (mi diras ne tion, Nastenjka, pro mia konfuziĝo), sed mi tre amus vin, tre amus, kaj se vi estus plu amanta lin kaj daŭrigus ami tiun, kiun mi ne konas, vi tamen ne estus rimarkinta ke mia amo estas iel peza por vi. Vi nur aŭdus, vi nur ĉiuminute sentus, ke apud vi batas dankoplana, dankoplana koro, arda koro, kiu por vi... Ho, Nastenjka, Nastenjka! Kion vi faris kun mi!

— Ne ploru, mi volas ke vi ne ploru, — Nastenjka diris, rapide stariĝante de sur la benko, — ni iru, ekstaru, venu kun mi, sed ne ploru, ne ploru, — ŝi diris, sekigante miajn larmojn per sia tuko, — do nun ni iru; mi eble ion diros... Jes, se li nun forlasis min, se li forgesis min, eĉ se mi plu amas lin (mi ne volas trompi vin)... sed aŭskultu, respondu al mi. Se mi, ekzemple, ekamus vin, tio signifas se mi nur... Ho, amiko mia, amiko mia! Kiam mi pensas, ke tiam mi estis ofendanta vin, mokante vian amon kaj laŭdante vin pro tio, ke vi ne enamiĝis!.. Ho Dio! Kial mi ne antaŭvidis tion, kial mi ne antaŭvidis, kial mi estis tiel stulta, sed... do, do, mi decidiĝis, mi diros ĉion.

— Aŭskultu, Nastenjka, ĉu vi scias, kion mi faros? Mi foriros de vi, jen tion! Mi nur turmentas vin. Nun vi havas rimorsojn ĉar vi mokis, sed mi ne volas, jes, ne volas ke vi, krom via malfeliĉo... mi, certe, kulpas, Nastenjka, sed adiaŭ!

— Haltu, aŭskultu min: ĉu vi povas atendi?

— Kion atendi, kiel?

— Mi amas lin; sed tio ĉesos, tio devos ĉesi, tio ne povos ne ĉesi;

mi sentas, ke tio jam finiĝas... Ĉu eblas scii, eble tio jam hodiaŭ finiĝos ĉar mi malamegas lin, ĉar li primokis min, sed vi ploris ĉi tie kune kun mi, ĉar vi ne rezignus min, kiel li faris, ĉar vi amas, sed li ne amas min, ĉar mi, fine, mem amas vin... jes, amas! Mi amas vin samkiel vi amas min; ja mi mem diris tion al vi pli frue, ja vi aŭdis — mi amas vin ĉar vi estas pli bona ol li, ĉar vi estas pli nobla ol li, ĉar, ĉar li...

La emociiĝo de la kompatindulino estis tiel forta, ke ŝi ne finparolis, apogis sian kapon sur mian ŝultron, poste sur la bruston kaj amare ekploris. Mi konsolis ŝin, sed ŝi ne povis ĉesi; ŝi daŭre premis mian manon kaj plorsingulte parolis: “Atendu, atendu, tuj mi ĉesos! Mi volas diri al vi... ne pensu pri ĉi larmoj — ili estas pro la senforteco, atendu ĝis finiĝos...” Finfine ŝi ĉesis plori, forskuis la larmojn kaj ni ekiris plu. Mi volis ekparoli, sed ŝi ankoraŭ longe petis min atendi. Ni eksilentis... Finfine ŝi kolektis sian tutan kuraĝon kaj ekparolis.

— Jen kio, — ŝi komencis per la febla kaj tremanta voĉo, en kiu tamen subite eksonoris io kio pikis rekte mian koron kaj dolĉe ekdoloris en ĝi, — ne pensu ke mi estas tiel nekonstanta kaj flirtema, ne pensu ke mi povas tiel rapide forgesi kaj perfidi... Mi amis lin dum la tuta jaro kaj, mi ĵuras je Dio, ke mi neniam, neniam eĉ pense estis malfidela al li. Li neglektis tion; li mokis min — estu tiel! Sed li vundis min kaj ofendis mian koron. Mi... mi ne amas lin, ĉar mi povas ami nur tion kio estas grandanima, kio komprenas min, kio estas nobla; ĉar mi mem estas tia, li ne meritas min, — nu, estu tiel! Li faris pli bone, ol se mi poste senesperigis eksciinte kia li estas... Nu, finite! Sed ĉu eblas scii, mia bonkora amiko, — ŝi daŭrigis, premante mian manon, — ĉu eblas scii, eble mia tuta amo estis nur trompo de sentoj, fantazio; eble ĝi komenciĝis petole, bagatele, ĉar mi estis kontrolata de la avino? Eble mi devas ami alian sed ne lin, ne tian homon sed alian, kiu kompatus min kaj, kaj... Nu, ni lasu, ni lasu tion, — Nastenjka interrompis sin, anhelante pro la emociiĝo, — mi volis diri al vi nur... Mi volis diri ke se, malgraŭ tio ke mi amas lin (ne, amis lin), se malgraŭ tio vi ankoraŭ diros... Se vi sentas ke via amo estas tiel granda, ke vi povos fine forpuŝi el mia koro mian antaŭan amon... Se vi volos kompati min, se vi ne volos lasi min sola en mia sorto, sen konsolo, sen espero, se vi volos ami min ĉiam kiel vi nun amas, do mi ĵuras ke la dankemo... ke mia amo finfine meritos vian amon... Ĉu vi akceptos mian manon nun?

— Nastenjka! — mi ekkriis, anhelante pro plorego, — Nastenjka!..
Ho, Nastenjka!..

— Nu, sufiĉas, sufiĉas! Nun estas tute sufiĉe! — ŝi ekparolis, pene ekregante sin, — nun ĉio estas dirita, ĉu ne? Jes? Kaj vi estas feliĉa, kaj mi estas feliĉa; do plu estu neniuj vorto pri tio; atendu, kompatu min... Parolu pri io alia, mi petegas!

— Jes, Nastenjka, jes! Sufiĉas pri tio, nun mi estas feliĉa, mi... Nastenjka, ni ekparolu pri alia, rapide, rapide ni ekparolu; jes! Mi pretas.

Kaj ni ne sciis pri kio paroli, ni ridis, ni ploris, ni estis dirantaj milojn da vortoj sen logiko kaj ideo; ni jen iris laŭ la trotuaro, jen subite estis revenantaj kaj transirantaj la straton; poste ni estis haltantaj kaj denove iris al la kajo; ni similis infanojn.

— Nun mi loĝas sola, Nastenjka, — mi ekparolis, — sed morgaŭ... Mi certe estas malriĉa, mi ricevas nur mil ducent rublojn jare, sed ne gravas...

— Certe ne gravas, kaj la avino havas pension; sed ŝi ne ĝenos nin. Necesas preni la avinon.

— Certe, necesas preni la avinon. Sed nur Matrjona...

— Aĥ, ja ankaŭ ni havas Fjoklan!

— Matrjona estas bonkora, ŝi havas nur unu mankon: ŝi ne havas imagokapablon, Nastenjka, tute neniun imagokapablon; sed ne gravas!

— Tute egale; ambaŭ povos esti kune; sed vi morgaŭ transloĝiĝu al ni.

— Kiel? Al vi! Bone, mi pretas.

— Jes, vi luos ĉe ni. Ni havas supre mezaninon; ĝi estas vaka; estis loĝantino, olda nobelino, ŝi forveturis, kaj mi scias ke la avino volas loĝigi junulon. Mi diris: “Kial junulon?” Sed ŝi diris: “Simple, mi estas maljuna, sed ne pensu, Nastenjka, ke mi volas svati vin”. Mi do konjektis, ke tiucele.

— Aĥ, Nastenjka!..

Ni ambaŭ ekridis.

— Nu, sufiĉe, sufiĉe. Sed kie vi loĝas? Mi forgesis.

— Tie, ĉe ponto N., en la domo de Barannikov.

— Ĉu estas la granda domo?

— Jes, estas la granda domo.

— Aĥ, mi scias, tiu domo estas bona, sed vi forlasu ĝin kaj rapide transloĝiĝu al ni.

— Jam morgaŭ, Nastenjka, jam morgaŭ; tie mi iom ŝuldas pro la loĝejo, sed estas bagatelo... Baldaŭ mi ricevos salajron...

— Sciu, eble mi private instruos; mi mem studos kaj instruos private...

— Jen bonege... kaj mi baldaŭ ricevos gratifikon, Nastenjka...

— Do morgaŭ vi estos mia loĝanto...

— Jes, kaj ni veturos al la “Barbiro de Sevilo”, ĉar oni baldaŭ denove prezentos ĝin.

— Jes, ni veturos, — Nastenjka diris ridante, — sed ne, prefere ni vizitu ne la “Barbiron” sed ion alian.

— Nu bone, ion alian, certe estos pli bone, ja mi ne konjektis.

Tiel parolante ni ambaŭ iris kvazaŭ en haladzo, en nebulo, kvazaŭ ni mem ne scius kio okazas al ni. Ni estis jen haltantaj kaj longe parolantaj starante sur unu loko, jen denove ekirantaj kaj venantaj Dio-scias-kien; kaj denove ridis, denove larmis... Jen Nastenjka subite deziris iri hejmen, mi ne aŭdacis kontraŭi kaj volis akompani ŝin al ŝia hejmo; ni ekiris kaj subite post kvaronhoro retrovis nin sur la kajo ĉe nia benko. Jen ŝi suspiris kaj denove larmeto aperis en ŝia okulo; mi fariĝis timida kaj ektimis... Sed ŝi tuj premis mian manon kaj plu trenis min denove vagi, babili, paroli.

— Nun tempas, tempas por mi iri hejmen; mi supozas ke estas tre malfrue, — Nastenjka diris fine, — ni ĉesu infanumi!

— Jes, Nastenjka, sed mi ne povos ekdormi; mi ne iros hejmen.

— Ankaŭ mi, ŝajne, ne ekdormos; sed vi akompanu min.

— Nepre!

— Sed ĉi-foje ni nepre atingu la hejmon.

— Nepre, nepre...

— Ĉu vi promesas?... Ĉar ja necesas iam reveni hejmen!

— Mi promesas, — mi respondis ridante.

— Do, ni iru!

— Ni iru.

— Rigardu la ĉielon, Nastenjka, rigardu! Morgaŭ estos mirakla tago; kia blua ĉielo, kia luno! Rigardu! Tiu flava nuboj ŝirmos ĝin; rigardu, rigardu!.. Ne, ĝi preterpasis. Ja rigardu, rigardu!..

Sed Nastenjka ne rigardis la nubon, ŝi staris silente kaj senmove; post unu minuto ŝi komencis iel timide, tre proksime alpremiĝi al mi.

Ŝia mano ekstremitis en la mia; mi rigardis al ŝi... Ŝi pli forte apogis sin sur min.

Tiumomente preter ni pasis junulo. Li subite haltis, atente rigardis al ni kaj poste faris kelkajn pliajn paŝojn. Mia koro ekstremitis...

— Nastenjka, — mi diris mallaŭte, — kiu li estas, Nastenjka?

— Estas li! — ŝi respondis flustre, alpremiĝante al mi eĉ pli proksime, eĉ pli treme... Mi apenaŭ sukcesis ne fali.

— Nastenjka! Nastenjka! Estas vi! — aŭdiĝis la voĉo post ni, kaj tiumomente la junulo proksimiĝis al ni...

Mia Dio, kia krio! Kiel ŝi tremis! Kiel ŝi elŝiriĝis el mia brakumo kaj impetis renkonte al li!.. Mi staris kaj rigardis al ili kvazaŭ morta. Sed tuj post kiam ŝi etendis sian manon al li, tuj post kiam ŝi ĵetis sin en lian brakumon, ŝi returniĝis al mi, aperis apud mi kvazaŭ vento, kvazaŭ fulmo, kaj antaŭ mia rekonsciiĝo ŝi brakumis mian kolon kaj forte, varme kisis min. Poste, ne dirinte al mi eĉ unu vorton, ŝi denove impetis al li, prenis liajn manojn, kaj ekprenis lin post si.

Mi longe staris kaj rigardis al ili... Fine ambaŭ malaperis el mia vido.

La mateno

Miaj noktoj finiĝis matene. La tago estis nebona. Pluvis, kaj la pluvo malgaje frapis miajn vitrojn; la ĉambro estis malluma, surstrate estis sensune. Mia kapo doloris kaj ŝanceliĝis; la febroy nerimarkite aperis en miaj membroj.

— Estas letero por vi, karulo, sendita per la urba poŝto, la poŝtisto alportis, — Matrjona diris super mi.

— Letero! De kiu? — mi kriis, abrupte saltstariĝante de sur la seĝo.

— Mi ne scias, karulo, rigardu, eble tie estas skribite de kiu.

Mi rompis la sigelon. Ŝia estis la letero!

“Ho, pardonu, pardonu min! — Nastenjka skribis al mi, — mi petegas surgenu, pardonu min! Mi trompis kaj vin kaj sin. Estis sonĝo, vizio... Mi konsumiĝis pro vi hodiaŭ, pardonu, pardonu min!..

Ne kulpigu min, ĉar mi neniel ŝanĝiĝis antaŭ vi; mi diris ke mi amas vin, mi amas vin ankaŭ nun, pli ol amas. Ho Dio! Se mi povus ami ambaŭ vin samtempe! Ho, se vi estus li!”

“Ho, se li estus vi” — traflugis en mia kapo. Mi rememoris viajn vortojn, Nastenjka!

“Dio scias, kion mi farus por vi nun! Mi scias ke vi fartas peze kaj sopire. Mi ofendis vin, sed vi scias — se oni amas, oni nelonge memoras ofendon. Ja vi amas min!

Mi dankas vin! Jes! Mi dankas vin pro tiu amo. Ĉar en mia memoro ĝi gravuriĝis kiel dolĉa sonĝo, kiun oni longe memoras post la vekigo; ĉar mi ĉiam memoros tiun momenton, kiam vi tre frate malkovris al mi vian koron, kaj tre noble donace akceptis mian mortigitan koron, por ĝin gardi, flegi, kuraci... Se vi pardonos min, la memoro pri vi estos altigita en mi per la eterna sento, dankoplena al vi, kiu sento neniam velkos en mia animo... Mi gardos ĉi memoron, mi estos fidela al ĝi, mi ne perfidos mian koron: ĝi estas tro konstanta. Ankoraŭ hieraŭ ĝi tiel rapide revenis al tiu, al kiu ĝi eterne apartenis.

Ni renkontiĝos, vi venos al ni, vi ne forlasos nin, vi ĉiam estos mia amiko, frato... Kaj kiam vi revidos min, vi donos al mi la manon... ĉu? Vi donos ĝin al mi, vi pardonis min, ĉu ne? Vi ja *same* amas min?

Ho, amu min, ne forlasu min, ĉar mi tre amas vin ĉi-momente, ĉar mi meritas vian amon, ĉar mi estos aminda... mia kara amiko! Venont-semajne mi edziniĝos al li. Li revenis enamiĝinta, li neniam forgesis pri mi... Vi ja ne koleros pro tio, ke mi skribis pri li. Sed mi volas veni al vi kune kun li; vi ŝatos lin, ĉu ne?

Do pardonu, memoru kaj amu vian
Nastenjka”.

Mi longe relegis ĉi leteron; larmoj estis venontaj al miaj okuloj. Finfine ĝi elfalis el miaj manoj, kaj mi kovris la vizaĝon.

— Karulo! Hej, karulo!

— Kio, oldulino?

— Mi forigis la tutan araneaĵon de la plafono; nun vi povas eĉ edziĝi, inviti gastojn, kaj do samtempe...

Mi rigardis al Matrjona. Ŝi estis ankoraŭ vigla, *juna* oldulino, sed mi (mi ne scias kial) subite imagis ŝin kun estingiĝinta rigardo, kun sulkoj survizaĝe, klinita, kaduka... mi ne scias kial sed ŝajnis al mi ke ankaŭ mia ĉambro maljuniĝis same kiel la oldulino. La muroj kaj la plankoj velkis, ĉio paliĝis; araneaĵo multobliĝis. Mi ne scias kial, sed kiam mi rigardis tra la fenestro, ŝajnis al mi ke ankaŭ la domo, staranta

kontraŭe, kadukiĝis kaj paliĝis, ke la stukaĵo sur la kolonoj dispeciĝis kaj defalis, ke la kornicoj nigriĝis kaj fendigis, kaj la denskoloraj malhele flavaj muroj fariĝis pigaj.

Aŭ eble sunradio, subite elrigardinta el post nubego, denove kaŝiĝis trans pluvnubon, kaj ĉio denove paliĝis antaŭ miaj okuloj; aŭ eble antaŭ mi pormomente vidiĝis tre malafable kaj malgaje perspektivo de mia estonteco, kaj mi ekvidis min tia kia mi estas nun, ĝuste dek kvin jarojn poste, maljuniĝinta, en la sama ĉambro, same sola, kun la sama Mat-rjona, kiu dum tiuj jaroj fariĝis neniom pli saĝa.

Sed mi ne memoras mian ofendon, Nastenjka! Mi ne pelas malhelan nubon sur vian klaran, senombran feliĉon, mi ne angorigas vian koron per amara riproĉo, kaj ne devigas ĝin angore bati dum momento de beato, mi ĉifas neniun el la teneraj floroj, kiujn vi enplektis en viajn nigrajn buklojn, kiam vi proksimiĝis kun li al altaro... Ho, neniam, neniam! Estu via ĉielo ĉiam klara, estu via kara rideto ĉiam serena kaj senombra, estu vi benita pro la minuto da beato kaj feliĉo, kiun vi donis al alia, soleca, dankema koro!

Mia Dio! Minuto da beato! Ĉu tio estas malmulta por la tuta vivo de homo?..

Tradukis el la rusa lingvo **Grigorij Arosev**

Notoj

Blankaj noktoj (Белые ночи) aperis en la monata revuo *Отечественные записки* (La Analoj de Patrujo, 1848. №12) kun dediĉo al la rusa verkisto Aleksej Pleŝĉejev (1825–1893), kiu en 1849 kune kun Dostojevskij estis mortkondamnita. Ni aperigas tradukon laŭ la dua eldono, aperinta en 1860; ĉi tiu eldono ne havis la dediĉon al Pleŝĉejev.

Sed eble li aperis por... En la epigrafo estas neĝuste citata fragmento el la poemo *Floro* (1843) de Ivan Turgenev.

... la Neva avenuo... ĝardeno ... kajo. La Neva avenuo, la Somera Ĝardeno kaj la maldekstraborda kajo de la rivero Nevo estis ŝatataj promenejoj.

Fontanka. Fontanka estas eta riverbrako de Nevo en Peterburgo. Ĝi elfluas el Nevo ĉe la Somera ĝardeno kaj enfluas en Nevon post ses kilometroj.

... farbita je la koloro de la Ĉina imperio. Sur la standardo de la imperiestro de Ĉinio estis drako sur flava fono.

... mi jam povis konstati ... en kia somerdomo oni loĝas. Insuloj Kamennyj kaj Aptekarskij kaj la Peterhofa vojo estas proksimaj al la urbocentro. Insulo Krestovskij estas urborande, en la delto de Nevo. Pargolovo estas survoje al Finnlando, ekster la urbo. La Nigra rivereto enfluas en Nevon en la norda parto de Peterburgo.

Por mi ĝi iel similas la malfortan kaj malsanan knabinon... Aludo al la ftiza junulino el la sesa strofo de la nefinita poemo *Aŭtuno* de Puŝkin, publikigita posteume en 1841.

Mia vojo laŭis kanalan kajon... Kanalo de Katarina en la centro de Peterburgo (nun: kanalo Gribojedov).

Nastenjka (Настенька). Karesa derivaĵo de Anastazia (Анастасия).

la “diino de l' fantazio”. *Mia diino* (1809) de Vasilij Ĵukovskij (1783–1852) estas libera traduko el Goeto.

la sepa kristala ĉielo. Laŭ Aristotelo la ĉielo konsistis el sep senmovaj sferoj; la sepa sfero simbolis beatecon.

... pri kio li revas. La listigitaj personoj, protagonistoj kaj temoj karakterizas la imagon de la tipa romantika revulo. Inter ili estas kelkaj protagonistinoj de Walter Scott: Diana Vernon (*Rob Roy*); Clara

Mawbray (*La akvoj de St. Ronan*); Effie Deans (*La Koro de Midlothian*, kies rusa tradicia traduko estas *Edinburga prizono*); Minna kaj Brenda (*La pirato*). Jan Hus (1371–1415), gvidanto de la reformacia movado en Ĉeĥio, estis bruligita sur ŝtiparo, kaj Georges-Jacques Danton (1759–1794), unu el la gvidantoj de la Granda Franca Revolucio, estis gilotinita. La konkeron de la tataara ĉefurbo Kazanj (okt 1552) prikskribis, interalie, en la patriota epopeo *Rusujado* (1779) sentimentala poeto Miĥail Ĥeraskov (1733–1807). En la batalo ĉe Berezina (rivero en Bjelorusio) 14–17 nov 1812 la rusa armeo definitive venkis la armeanon de Napoleono — el la 75 mil armeanoj de Napoleono restis nur ĉ. 25 mil batakapablaj soldatoj. *Robert la Diablo* estas opero de Giacomo Meyerbeer (origina nomo Jakob Liebmann Meyer Beer, 1791–1864). Dufoje estas aludita Puŝkin: “Kleopatra e i suoi amanti” estas la dua temo de la deklamado en *La Egiptaj noktoj*, kaj la modesta heroino de *La dometo en Kolomna* supozeble estas prototipo de Nastenjka. Balojn de grafino Aleksandra Voroncova-Daŝkova (1818–1856) vizitis anoj de la cara familio kaj verkistoj; la 9an de februaro 1841 al ŝia balo venis Lermontov, tiam malfavorata de la caro, kaj la grafino estis devigita elkonduki lin tra malparada enirejo.

“**tiom longe kaj tenere**”! Lermontov tro libere tradukis la poemon de Heine *Ili sin amis, sed konfesi...*, kiu ne enhavas (same kiel la Esperanta traduko de Kalocsay en *Kantoj kaj romanoj*, p. 78) la vortojn “**tiom longe kaj tenere**”.

“**Ivanhoe**”. Ĉi tiu romano de Walter Scott estis enorme populara en Ruslando.

R,o — ro, s,i — si, n,a — na. La revulo aludas al la dua akto de *La barbiero de Seviljo*; kun la sama truko: Figaro konsilas al Rosina skribi leteron al la amato, kaj ŝi donas al li la jam pretan leteron.

Pri ĉi tiu libro

La papera eldono:

Ĉi tiu teksto unue aperis en jena libro:

Dostojevskij, Fjodor Miĥajloviĉ. *Blankaj noktoj*: Elektitaj verkoj / Tradukis el la rusa Grigorij Arosev, Aleksej Birjulin, Aleksander Korĵenkov; Antaŭparolo kaj komentario de Aleksander Korĵenkov. — Kaliningrado: Sezonoj, 2002. — 448 paĝoj. — (*Rusa literaturo*; №8).

© Tradukoj, la tradukintoj, 2002.

© Antaŭparolo, komentario, aranĝo, Sezonoj, 2002.

La teksto: p. 251–294.

La notoj: p. 441–442.

La titolo de la originalo: *Белые ночи*.

Tradukis el la rusa lingvo: Grigorij Arosev.

Redaktis kaj enpaĝigis: Aleksander Korĵenkov.

[La tuta 448-paĝa libro](#) estas aĉetebla ĉe la libroservo de UEA.

La elektronika eldono:

Fjodor Dostojevskij. *Blankaj noktoj*.

Tradukis el la rusa Grigorij Arosev.

Kaliningrado: Sezonoj, 2010.

Virtuala Biblioteko; №4.

Ĉi tiu senpaga eldonaĵo estas nur por privata legado, ne por pludistribuo.

Oni ne rajtas sen permeso de la tradukinto (Grigorij Arosev) kaj de la eldonejo *Sezonoj* publikigi ĉi tiun tekston plene aŭ fragmente en iu ajn papera kaj elektronika formo.

Kontakt-adreso: sezonoj@yahoo.com

Virtuala Biblioteko de “Sezonoj”

№1. Aleksandr Puŝkin. *La pika damo*.
Tradukis Aleksander Korĵenkov.
Kaliningrad: Sezonoj, 2010. 30 paĝoj.

№2. Anton Ĉeĥov. *Sveda alumeto*.
Tradukis Aleksander Korĵenkov.
Kaliningrad: Sezonoj, 2010. 24 paĝoj.

№3. Edgar Allan Poe. *La falo de la domo Usher*.
Tradukis Edmund Grimley Evans.
Kaliningrado: Sezonoj, 2010. 24 paĝoj.

№4. Fjodor Dostojevskij. *Blankaj noktoj*.
Tradukis Grigorij Arosev.
Kaliningrado: Sezonoj, 2010. 50 paĝoj.